

Atitudini

Despre Festivalul Național „I.L. Caragiale”, ediția a XVI-a

de Gelu Nicolae Ionescu

În 2004, la inițiativa subsemnatului, cu largul sprijin al managerului de atunci, jurnalistul Gabi Dobre, și cu sprijinul Uniunii Scriitorilor din România, Casa de Cultură „Ion Luca Caragiale” a Municipiului Ploiești demara un nou festival, ale cărui principale obiective erau: descoperirea și promovarea actorilor amatori – inițial, doar liceeni, apoi de orice vârstă –, prin organizarea unui Concurs Național de Teatru Amator, și descoperirea și promovarea tinerelor condeie prin organizarea unui Concurs Național de Proză scurtă pentru liceeni.

Trecerea anilor nu a nimicuit acest program cultural, ci, dimpotrivă, l-au transformat într-o tradiție. Azi, când tocmai am încheiat cea de-a șaisprezecea ediție, sunt încărcat de melancolie, de mândrie, de bucurie. Privirile, oriunde le-aș îndrepta, în trecut, în prezent sau în viitor, îmi oferă cadre sublimе: bucuria tinerilor, satisfacția muncii în folosul celor talentați, meritoși, părinți mândri...

În cadrul concursului de proză scurtă, juriul, compus din prof. dr. Cristina Marian-Ionescu - președinte, prof. Gelu Nicolae Ionescu, prof. Mădălina Paula Ștefan, a decis acordarea următoarelor premii: Premiul I: Arcip Denisa, C.N. „Petru Rareș”, Suceava; Premiul II: Enache Raluca Alexia, C.N. „I.L. Caragiale”, Ploiești; Premiul al III-lea (ex-aequo): Georgescu Renate, C.N. „Al. I. Cuza”, Ploiești și Ivan Marina Mădălina, C.E. „Virgil Madgearu” Ploiești; Mențiuni: Trașcu Robert, C.N. „Nicu Gane”, Fălticeni, jud. Suceava; Țibuleac Alina Violeta, C.N. „Petru Rareș”, Suceava.

Laureații concursului de teatru amator au fost desemnați de juriul compus din: prof. Neculai Nicolette, prof. Marilena Olaru, prof. Gelu Nicolae Ionescu, prof. Maria Ghinea, președinte al juriului, după cum urmează: Marele Premiu: ex aequo Trupeii „Teatrisimo”, de la Colegiul de Artă „Carmen Sylva” Ploiești și Trupeii „Solilocvii”, de la Liceul Teoretic „Brâncoveanu Vodă” din Urlați; Premiul I: Trupeii „Atitudini-junior”, de la Casa de Cultură „Ion Luca Caragiale” a Municipiului Ploiești; Premiul al II-lea: Trupeii „Atitudini”, de la Casa de Cultură „Ion Luca Caragiale” a Municipiului Ploiești; Premiul al III-lea: Trupeii *Magia Poveștilor*, de la Atelierul de comunicare,

creativitate și lectură; Premiul „Cel mai bun monolog”: Enache Bianca Maria, de la Școala Gimnazială *B.P. Hasdeu*, Câmpina; Premiul „Cel mai bun actor”: Schindler Petru, membru al Trupeii „Teatrisimo”; Premiul „Cea mai bună actriță”: Ex aequo - Neculai Bianca Cristina, membră a Trupeii „Teatrisimo” și Enache Bianca Maria; Premiul „Mircea Ghițulescu - pentru cel mai promițător actor tânăr”: Alin Păuna, membru al Trupeii *Solilocvii*.

Finala concursului de teatru amator a avut loc la Cercul Militar Ploiești, pe 8 iunie a.c. după încheierea finalei și a jurizării acesteia, a urmat mult așteptata festivitate de premiere. Să vezi bucuria tinerilor talentați, generată de recunoașterea și răsplata muncii lor este un spectacol divin... Satisfacția că ți-ai făcut datoria, că ai încurajat și premiat munca și talentul este un izvor de forță pentru a continua.

Am rămas, iată, fideli menirii pe care o are o instituție de cultură: să apropie oamenii de artă, de cultură, să le ofere posibilitatea manifestării talentului cu care au fost înzestrați.

Mulțumesc tuturor actorilor, coordonatorilor și tinerilor scriitori. Le mulțumesc părinților care îi încurajează să facă artă, mulțumesc sponsorului Apa Nova, care ne-a fost din nou alături!

DESPRE NOI:

Publicație editată de: Primăria Municipiului Ploiești și Casa de Cultură „Ion Luca Caragiale” a Municipiului Ploiești

Fondator principal și redactor coordonator: Gelu Nicolae Ionescu

Cofondator: Ion Stratan

Redacția: Constantin Dobrescu, Traian D. Lazăr, Ion Bălu, Gabriela Teodorescu, Mădălina Paula Ștefan, Iulia Dragomir, Ion Șt. Baicu

Adresa: Piața Eroilor nr. 1A, Ploiești

e-mail: gelunionescu@yahoo.com
revistaculturala@casadecultura.ro

tel./fax: 0244/578 148
0725 893 134

ISSN: 1584 - 0832

Layout & DTP: Mariana Dăscălache
Responsabilitatea morală și juridică asupra afirmațiilor făcute revine autorilor.

Coperta 1: Valter Paraschivescu,
Primăvara
(ulei/pânză, 110x95 cm)

Tipărire: S.C. Seladocom S.R.L., Brăila

Existențialismul românesc

de Eugen Simion

La sugestia lui Adam Puslovič și Srba Ignjatović am publicat în limba sârbă volumul *Existențialismul românesc*, înainte de a-l publica, așa cum s-ar cuveni, la București, în limba română. De ce? Pentru că așa a fost să fie. Adam, care este un spirit impetuos și imaginativ, mi-a cerut să scriu ceva despre Eugen Ionescu și Eliade, iar Srba Ignjatović – care este un spirit tăcut reflexiv și melancolizat – mi-a trimis vorbă că l-ar interesa să afle mai mult despre un moralist care-i place, și anume Cioran. M-am gândit atunci să scriu ceva (ce așa fi vrut să scriu demult) despre generația lor, o mare generație de creație în cultura română, numită în mai multe feluri: *generația tragică*, *generația criterionistă* (de la societatea „Criterion” pe care ei au înființat-o în anii '30), *generația în pulbere*, cum i-a zis într-un articol din epocă poetul Zaharia Stancu, colegul și adversarul lor ideologic – sau, pur și simplu, „generaționiștii”, cum le spun criticii literari. Este generația lui Mircea Eliade, Mircea Vulcănescu, Constantin Noica, Emil Cioran, Eugen Ionescu, Petre Pandrea..., cei mai mulți dintre ei, dacă nu toți, elevi ai unui profesor atipic, Nae Ionescu. Acesta i-a învățat, la cursurile lui de metafizică și de istoria logicii, să *se dezvețe* de „filosofia de școală”, căci filosofia trebuie să-și caute subiectele nu în cărțile de filosofie (acolo unde este vorba de Kant și de Hegel), ci în existența curentă. Cu alte vorbe, să scoată filosofia de la catedră și s-o aducă în stradă. Toate acestea se petreceau pe la 1927-1930, în timp ce în Europa un curent nou de idei (*existențialismul*) prindea contur prin opera lui Karl Jung, Martin Heidegger, prin scrierile misticilor ruși Șestov și Berdiaev și ale filosofilor spanioli Unamuno și Ortega Y Gasset...

La București, un grup de tineri publică în 1928 un manifest (*Manifestul „Crinului alb”*), semnat, între alții, de Petre Marcu Balș, alias Petre Pandrea. Ei cereau *înlăturarea moralei „bătrânilor”* (adică a literaturii anterioare) și instaurarea unui nou stil în cultură, caracterizat prin „*trăire frenetică*”, experiență, subiectivitate, depășirea canoanelor. Un critic raționalist, Șerban Cioculescu, i-a numit în deriziune „*trăiriști*”, iar programul lor „*trăirism*”. Un termen peiorativ. Azi ne dăm seama că termenul are o semnificație profundă, „serioasă”, definind, în fapt, *meditația existențială*, adică filosofia existențialistă, care, atunci, la 1928-1933, începe să câștige teren în cultura europeană.

Sunt și alte semne că românii au intuit, cu un ceas mai devreme decât alții, semnele acestei schimbări în domeniul ideilor. Eliade și Mircea Vulcănescu încep să vorbească, prin 1927, de „noua spiritualitate” și, odată cu ea, de Kierkegaard și de Dostoievski. Tinerii filosofi citesc pe Șestov și, sub influența lui Nae Ionescu, pe ortodocșii români. Nu mai vor să facă *filosofie obiectivă*, ci – după o expresie a lui Kierkegaard – *filosofie subiectivă*, să vorbească, altfel zis, nu despre categoriile kantiene, ci de experiența și de problemele lor. Unele dintre ele – cum ar fi *moartea* – sunt

„blestematele probleme insolubile” ale lui Dostoievski... Din aceste preocupări se formează un curent de idei și o literatură (prin Mircea Eliade, M. Blecher, B. Fundoianu și, în parte, Mihail Sebastian) pe care o putem considera, azi, *o literatură existențialistă*. G. Călinescu i-a zis „literatura neliniștii”.

Mai interesanți, mai productivi sunt filosofii. Ei fac o literatură de idei, ca Noica și Cioran, o literatură moralistică, în fine, o literatură în care meditația existențială este esențială, iar limbajul are valoare estetică. Exemplar, în acest caz, este Cioran, care a scris în limba română cinci cărți și alte multe articole rămase în presă. Le-am publicat recent pe toate în cinci volume (6.000 de pagini) în seria „Opere fundamentale”. Un mare creator, după opinia mea. Ca și Constantin Noica, un „filosof al ființei”, în genul lui Heidegger. El a publicat în 1970, după ce a ieșit din închisorile comuniste, o carte splendidă, *Rostirea românească*, în care reconstituie, pe urmele lui Nietzsche și Heidegger, o *gramatică a spiritului românesc* din gramatica limbii române. Înaintea lui, în 1943, Mircea Vulcănescu publicase o schiță fenomenologică – *Dimensiunea românească a existenței* – în care încearcă să definească, pentru prima oară, *firea românească*, face, altfel zis, „filosofie a ființei” în stil existențialist.

Acești tineri, mulți dintre ei școliți în universitățile germane, gândesc în sensul existențialismului european și lasă în limba română o operă importantă, pe care n-am judecat-o până acum în totalitate și sub toate aspectele. De ce? Pentru că mulți dintre ei (Eliade, Noica, Cioran) au arătat simpatie, pe la sfârșitul anilor '30, față de extremismul politic de dreapta și, după război, unii au intrat în închisoare (Noica, Mircea Vulcănescu – acesta din urmă a murit în detenție, la 48 de ani), alții au plecat în exil (Eliade, Cioran) și au făcut o mare carieră în alte limbi. Cazul lui Eugen Ionescu este de altă natură: om de stânga, el a intrat în conflict, în 1945-1946, cu autoritățile momentului și nu s-a mai întors în România. A devenit scriitor francez, cum își dorea mai demult („dacă ar fi francez ar fi genial”). A făcut o mare carieră în altă limbă decât aceea a tatălui (pe care l-a detestat cu vehemență) și a scris articole dure contra lui și, din motive ce se pot psihanaliza, contra țării tatălui... Destine tragice, destine românești, cum mi-a spus, pe la începutul anilor '60, Ivo Andrić, la Belgrad: „românii au o curiozitate: își exportă geniile”...

Încerc în cartea care între timp a și apărut să vorbesc despre aceste destine creatoare și despre generația lor, *generația existențialistă* și o creație filosofică (*existențialismul*) care a lăsat urme adânci în cultura română. Între altele, ea a readus în discuție relația *Orientului european* cu *Occidentul european*, mai exact: relația dintre *metafizica Răsăritului* și *metafizica Occidentului*... O problemă care, iată, revine și azi în discuție, când este vorba de unitatea spirituală a Europei.

Amintiri vesele din străinătate

de Alex Ștefănescu

În BULGARIA, fata care mă însoțea peste tot ca translator mi-a spus conspirativ, înainte de a ne plimba prin Sofia: „Vă conduc la o statuie care are legenda ei. Se spune că dacă o privești în noaptea de Anul Nou și bei pe nerăsuflăte o sticlă de vin, statuia începe să se clatine.” Am izbucnit în râs: „Să știți că, dacă bei pe nerăsuflăte o sticlă de vin, orice statuie începe să se clatine.” Tânăra s-a gândit mult și, în sfârșit, m-a aprobat. În mod evident, abia atunci înțeleșese de ce se clatină statuia.

Tot în BULGARIA, după ce am urcat gâfâind pe muntele Vitoșa de lângă Sofia, șoferul (care își lăsase mașina undeva, jos) și fata frumoasă desemnați de gazde să mă însoțească mi-au arătat o peșteră mai puțin obișnuită, care avea o deschizătură cu diametrul de 40-50 de centimetri în tavanul de piatră. „Se spune – mi-a explicat fata – că vizitatorul care reușește să treacă prin acea gaură și să ajungă în încăperea de deasupra se spală de toate păcatele.” M-am suit imediat pe o scară aflată la îndemână și am intrat cu partea de sus a corpului în orificiul din tavan. Trecusem de el pe jumătate și cercetam cu privirea încăperea de sus când mi-am dat seama că nu pot urca mai mult. Și că nu mai pot nici să cobor. Însoțitorii mei au încercat să mă ajute, dar, din cauza unei proaste comunicări, șoferul mă trăgea de picioare în jos, iar fata – de mâini în sus. Până la urmă, cu chiu cu vai, șoferul a învins (ajutat și de atracția gravitațională).

În UNGARIA, la sfârșitul sejurului, înainte de a mă urca în trenul de întoarcere acasă, i-am spus translatorului (o ungueroaică superbă) că îi dau Ardealul dacă mă lasă să o sărut. Ea a fost imediat de acord, a sărit de gâtul meu cu entuziasm și ne-am sărutat patetic, ca în filme. Scriitorul care mai era cu

mine, ardelean, s-a supărat rău de tot. Ca să-mi repar greșeala, după ce m-am urcat în tren, am deschis geamul și i-am spus translatorului: „M-am răzgândit, nu-ți mai dau Ardealul.” Ea a râs – „așa sunteți voi, bărbații, nu vă țineți niciodată de cuvânt” –, dar prietenul meu supărat a rămas. Și nu mai vorbește cu mine nici până în ziua de azi.

În DANEMARCA, la un restaurant, eu și ceilalți scriitori români cu care eram, am remarcat lipia gustoasă servită în loc de pâine. A doua zi, la alt restaurant, pe masa noastră se afla, în dreptul fiecăruia, câte un suport din plută. Am crezut că acele suporturi sunt lipii, le-am uns conștiincios cu unt și ketchup și... am mușcat din ele. N-a lipsit mult să ne plângem chelnerilor că lipiile sunt tari. Bine că n-am făcut-o! Am fi adus (și noi) prejudicii imaginii României.

În CHINA, într-o casă țărănească de pe malul fluviului Ianți, în care am intrat ca musafiri nepoftiți, dintr-o curiozitate insașiabilă, eu și alți patru scriitori români (Eugen Uricaru, Ion Mircea, Cornel Ungureanu și Vasile Dan), am fost primiți cu bunăvoință și tratați cu turte de orez. M-am uitat prin încăperea (era la etaj, la parter locuiau vitele) și am descoperit o vatră deschisă, deasupra căreia atârna, de un lanț, un fel de ceaun. M-am dus să văd îndeaproape vatra și translatorul (un tânăr foarte cultivat, Gao Xing) a scos un strigăt de groază, care m-a făcut să încremenesc.

– Dacă ați fi pășit peste vatră – mi-a explicat el după ce m-a recuperat de acolo – ați fi săvârșit un sacrilegiu, supărându-l pe duhul casei. Conform unei tradiții străvechi, ar fi trebuit să rămâneți în această familie timp de trei ani, ca slugă, ca să vă spălați păcatul. Nici armata populară chineză nu v-ar fi scos din mâinile celor de aici.

Drept urmare, toți au glumit pe seama mea, imaginându-și ce aș fi făcut în cei trei ani. Unii mă vedeau înhamat la plugul de lemn, alții – decorticând tone de orez, bob cu bob. Eu aveam altă variantă – mă gândeam că mi-aș fi ispășit pedeapsa la bucătărie, printre femei. Una dintre chinezoaice, de altfel, mă privise de la început cu simpatie, sau, cel puțin, asta îmi închipuiam eu...

În IRLANDA, la Dublin, într-o seară ploioasă, am ajutat două fete care descărcau dintr-o dubiță pachete cu ziare religioase și le depozitau în magazia unei biserici. Fetele, îmbrăcate în fulgarine galbene cu glugă, erau amândouă zvelte, aveau ochii albaștri și conturul fețelor oval, ca al domnișoarei Pogony. M-am asociat lor în tăcere, cu speranța secretă că

gestul meu o să le atragă atenția, că muncind împreună ne vom apropia, că în magazie, cine știe, poate că... Dar n-a fost deloc așa. La despărțire, când eu mă uitam languros la ele, una din fete mi-a dat o bancnotă de 10 lire sterline și ... duse au fost. M-am simțit jignit și neînțeles. Treptat, însă, mi-am revenit și din cele 10 lire i-am cumpărat soției mele un straniu ruj verde care, dat pe buze, devenea roșu.

În STATELE UNITE, chiar la sosire, după ce am coborând din avion pe aeroportul Kennedy din New York, a trebuit să completez un formular în care era și rubrica: „Unde veți locui în SUA?” Într-un moment de exuberanță am scris acolo „În inima Americancelor”. Drept urmare, polițistul care mi-a controlat actele mi-a spus ferm că trebuie să fac cale întoarsă în România, fiindcă ei nu pot primi în New York un homeless. A fost nevoie de multe parlamentări ca să fiu iertat pentru gluma mea neinspirată.

În BELGIA, la sediul NATO din Bruxelles, în timp ce ceilalți scriitori și ziariști din grupul din care făceam parte ascultau cu evlavie explicațiile date de un general american, eu am intrat, expunându-mă ironiilor, într-un magazin de haine pentru militari. Fără să stau prea mult pe gânduri am cumpărat o canadiană bleumarin pe care scria cu litere albe: NATO și OTAN (variantele franceză a acronimului). La întoarcerea în România, în avion, toți colegii mă invidiau. Unul mi-a spus cu umor: „Visul meu este să se prăbușească avionul, eu să fiu singurul supraviețuitor și să-ți fur canadiana.” P.S. La prima ședință a Consiliului de Administrație al TVR, m-am dus îmbrăcat cu canadiana. Gabriel Liiceanu, membru și el al consiliului, tocmai pledase cu o zi în urmă, într-un talk-show, în favoarea intervenției NATO în Iugoslavia. S-a uitat contrariat la inscripția de pe canadiana mea, crezând poate că e o aluzie.

În RDG, la Muzeul de Artă din Dresda, pentru că am rămas nemișcat multă vreme în fața Madonnei lui Rafael, fascinat de noblețea ei, am fost certat de translatorul care mă însoțea: „Așa sunteți voi, românii, incapabili să vă încadrați într-un program.” Drept urmare, l-am concediat. Ca să mă împace, el m-a invitat la cină la el acasă și mi-a dăruit un instrument ingenios de făcut piure din cartofi (îl am și azi).

În URSS (în 1988) am stat la coadă la unt, la un magazin din Moscova, TUM, cu speranța nebunească de a cumpăra un pachet și de a mă întoarce ca un erou în România (unde nu se găsea nimic). N-a fost posibil. Întâi am luptat din greu, corp la corp, timp de mai bine de o oră, ca să mă apropii până la un metru de vânzătoare. Apoi, rusoaicele masive între care eram înghesuit m-au eliminat cu mișcări energice din șolduri în afara îmbulzelii și n-am mai fost în

stare să-mi recâștig locul.

Tot în URSS, avându-l drept ghid pe un tânăr ziarist, Serioja, a trebuit să ascult ore în șir considerațiile lui despre... orice. Îmi spunea, printre altele: „Voi, românii, sunteți rău de tot rămași în urmă (era în primăvara lui 1989). De ce nu-i lăsați pe țărani să aibă fiecare pământul lui, ca să-l lucreze cu trageră de inimă?” M-am înfuriat: „Vai, Serioja, nu știi istorie! La noi pământul era de multă vreme al țăranilor, dar ați venit voi și ne-ați obligat să-i obligăm să lucreze pământul în comun.” De supărare, s-a apucat de băut whisky (foarte scump pe atunci în restaurantele din Moscova). Partea proastă este că trecea whisky-ul pe nota de plată pe care urma să o deconteze cu mențiunea „cheltuieli de protocol pentru oaspetele român”. Poate că și azi serviciile secrete rusești mă au în evidența lor ca bețiv.

În ANGLIA am fost invitat la un restaurant thailandez de o familie formată dintr-un englez, o româncă și fiica lor, stabiliți la Oxford. Chelnerii, cu figuri de chinezi, se aplecau până la pământ în fața noastră, în semn de aprobare, ori de câte ori le ceream câte ceva. Afară era prea cald, dar înăuntru era prea frig, din cauza aparatului de aer condiționat, care funcționa neconținut. Fiica prietenilor mei, o adolescentă, cu umerii goi, dărdăia și aproape că se învinețise. Am îndemnat-o pe mama ei să-i dea un pulovăr, pe care oricum îl dezbrăcase și îl ținea legat în jurul mijlocului. „Nu – mi-a spus româncă englezită – în Anglia e nepolitic să împrumuți cuiva o haină de-a ta.” „Chiar dacă e propria ta fiică?!” „Chiar și în situația asta!” L-am chemat pe chelner și i-am cerut să aducă o pătură. S-a uitat la mine stupefiat, și-a consultat șeful și mi-a spus că ei nu oferă asemenea servicii. Iar cei care mă invitaseră la restaurant m-au certat fiindcă atrag atenția asupra mesei noastre, ceea ce iarăși e nepolitic. Exasperat, l-am chemat din nou pe chelner și i-am cerut, poruncitor, să închidă imediat aparatul de aer condiționat. Comesenii mei și-au îngropat fețele în palme de rușine. Chelnerul s-a sfătuit cu șeful lui, dar eu i-am arătat și aceuia pumnul, de la distanță, în semn de amenințare, astfel încât aparatul a fost imediat închis. În mod surprinzător pentru prietenii mei, clienții de la celelalte mese m-au... aplaudat.

În FRANȚA, la micul dejun, mi s-a adus, în afară de o chiflă și o cană de ceai, o singură felie de cașcaval. Ce dezamăgire! Această felie era atât de subțire încât atunci când chelnerița a ridicat-o cu o paletă de pe o tavă și a vrut să o lase să cadă în farfuria mea, n-a căzut, ci a planat și a aterizat lin la celălalt capăt al mesei, pe fața de masă de un alb imaculat.

Mihail Sadoveanu - File sângerate (VI)

de Ion Bălu

Luptele de la Mărășești

2. Confruntarea armată în viziunea lui Sadoveanu

În Mărășești și Bătălia de la Răzoare², Mihail Sadoveanu a realizat o narațiune la persoana întâi singular. Naratorul participă efectiv la acțiune. Comentează și interpretează evenimentele și atitudinea personajelor implicate în conflict, dintr-o perspectivă individualizată.

Reportajul Mărășești se deschide cu o amintire „de acum doisprezece ani”. Sadoveanu participa la nunta poetului Șt. O. Iosif cu Natalia Negri. Atunci, pe vârful de la Cucuieți, s-a deschis zarea „în cele patru vânturi ale țării Moldovei. Câmpia Siretului se vedea pe o întindere nemărginită la mieznoapte și miezăzi, cu sclipiri de ape, lunci, dumbrăvi și sate până unde putea bate ochiul și unde depărtarea se amesteca într-o ceață liliachie”. Către Apus se ridicau treptele munților; spre Nord, se vedea sate și târguri „cu nume vechi din cronici”. În jos, se afla „câmpia cea întinsă de la Mărășești. O țară întreagă se desfășura sub noi...”

Zilele acestea – se întoarce în prezent vocea narativă – „un automobil mă urcă repede pe dealurile Tecuciului, și am iarăși, deodată înainte-mi, vechile priveliști”. Descrierea evocată anterior este receptată contrastiv, la timpul prezent. În „decorul acesta uriaș, care mi-a încântat odinioară ochii” s-a desfășurat între 27 iulie și 14 august 1917, un „segment al marei tragedii ce sângerează lumea”.

Generalul von Mackensen intenționa să obțină o lovitură decisivă la Siret, spre a străpunge frontul și a-și deschide calea liberă către Adjud. Realizarea intenției, comentează Sadoveanu, ar fi deschis drumul spre Basarabia. Din acest motiv, douăsprezece divizii germane au fost aduse spre linia frontului. Între 23 și 24 august, germanii au atacat liniile rusești de la Pădurea Neagră, lângă Siret. Aliații ruși „dădură îndărăt”. În noaptea de 24 spre 25 august, trupele noastre au schimbat trupele rusești și au intrat în luptă. Germanii au folosit proiectilele cu gaze asfixiante și lacrimogene. Mase mari de asalt veneau valuri după valuri. „Tunurile zguduiau pământul. Mitralierele, puștile, grenadele, răcnetele omenești se amestecau, într-o huruire fantastică”.

După două zile și două nopți, diviziile germane au fost scoase din foc și înlocuite cu altele odihnite. Tot timpul, artileria română, aflată în stânga Siretului, a lovit armatele germane în flanc, provocându-le „pierderi înspăimântătoare. Batalioane întregi au fost amestecate cu pământul. Altele treceau – și altele, neistovite. Mai ales în timpul nopții, atacurile se dădeau fără întrerupere”.

Adesea, nevoiți să se retragă, ofițerii nu și-au pierdut cumpătul. S-au oprit și au contraatacat. Accentul este mutat de Sadoveanu pe atitudinea soldaților români. Vreme de două săptămâni, ei au fost „nedormiți și neobosiți”: „Au respins atacuri, au contraatacat, s-au bătut cu o energie înfricoșată”.

Răniții veneau la posturile de prim ajutor, li se făceau pansamente și se întorceau îndată la unitățile lor, „îmbucând din mers o bucată de pâine”. Nici gazele, nici bombardamentele „n-au zguduit moralul necăjitului țăran. Dar nici al ofițerilor”.

Căpitanul G. din regimentul 8 infanterie a fost anunțat să se retragă imediat, pentru că spatele batalionului său este atacat de germani. „Consemnul meu e să lupt pe această poziție până la ultimul om, răspunde el simplu. Nu mă retrag fără ordin scris!” Și, adresându-se subordonaților, rosti „cu glas mișcat: Băieți, fraților! Murim aici până la unul pentru țara noastră!” Și au murit toți. Maiorul Ionescu Atanase, comandantul unui batalion își aștepta rândul să intre în luptă. În arșița soarelui, soldații „lepădară bocanci și haine, zvârliră căștile; păstrară pe ei numai armătura și muniția. Trebuia să oprească înaintarea dușmanului cu orice preț. „Și au murit acolo cu toții, fără să dea un pas înapoi!”

La 6 august 1917, la Răzoare, două divizii germane și o brigadă austriacă „au făcut cea din urmă efortare”. De la ora nouă dimineața, artileria germană a tras neîntrerupt. Apoi valuri compacte de infanterie se ridicară la fața pământului, ca și cum ar fi izvorât din măruntaiele lui – și înaintează ca niște reptile enorme”. În ciuda barajului autohton de artilerie, „coloanele de măcel înaintau mereu. Se opreau în cute de pământ, în adăposturi naturale, răsufiau, se refăceau și porneau iar”. Spre ora 10, „talazurile” germane s-au lovit de soldații români, ce se retrăgeau pas cu pas, spre coama unui deal a șoselei. Apoi se opriră. Rezervele autohtone veniseră pe linie. Și atunci „s-a petrecut un lucru de mirare”. Ostașii români au aplecat armele și au plecat la atac. Unii înjurau „plini de năduf”, alții „loveau grenadele de patul puștii și le aruncau, scuișând după ele”. Au căzut soldați, au căzut ofițeri. Locotenent-colonel Rosetti, rănit, a transmis un ordin: ”- Să se știe că eu sunt rănit aici. Nici un om să nu treacă îndărăt peste trupul meu!” Căpitanul Miculescu, fost deputat, doctor în drept și matematici, este adus rănit pe o targă. „Unde ești rănit, căpitan Miculescu?, întrebă șeful său”. În loc să răspundă la întrebare, rănitul rostește fraza: ”- Domnule colonel, batalionul meu își îndeplinește bine datoria!”. Sub o grămadă de înșesată de dușmani, sanitarul l-au găsit pe căpitanul Ignat, comandantul unei companii de mitraliere și pe ofițerul său „înmărmuriți în somnul cel veșnic”, cu mâinile încleștate pe mitraliere.

Evocarea se încheie cu o privire așternută asupra naturii. Munți învăluiți într-un albastru „sumberu” se înalță la Apus și dealurile Siretului la răsărit; la miezăzi, câmpiile largi către Dunăre...”

În tranșee, un soldat murmură către camarazii lui: „Ai auzit, măi frate-meu?... astăzi, Regele a privit bătălia noastră de deasupra Siretului...”

¹ Manuel Stănescu, Mărășești, „our finest hour”, Historia specială, VI, nr. 19, iul. 1918, pp. 32-36;

² Mihail Sadoveanu, File sângerate, ed. cit. pp. 127-139.

Remember Dumitru FĂRÇAȘU (II) (pagini din Arhiva Fundației DLN)

**O mare și unică manifestare culturală
„De la Mihai Eminescu la Nichita Stănescu“
Expoziția Anotimpurile – Mihai Bandac.
Recital Dumitru Fărcaș
Casa Americii Latine, 11 Mai, 1994.
Radio Antena Bucureștilor: Reportaj**

Reporter: Nemaipomenită sărbătoare. Mi se pare evenimentul artistic al anului...

Dumitru Fărcaș: Din păcate lipsește Nichita. De altfel în timp dispărem cu toții, însă de data asta ar fi fost prea minunat ca să fie alături de noi, și îmi pare nespuse de rău că s-a sfârșit atât de repede acest minunat și unic poet, acest mare om de suflet, care ne-a dăruit atâtea bucurii, ne-a încărcat cu sentimentele de mare noblețe din inima lui. Îmi pare foarte rău că nu mai este alături de noi.

Reporter: El este alături de noi, maestre, arta lui este veșnică, va dăinui în veac, cum vor dăinui sunetele taragotului Dvs.

Dumitru Fărcaș: ...Mulțumesc din suflet. Sperăm să ne audă, poate ne și vede. Să-i fie țărâna ușoară. Mă emoționez la gândul că am petrecut zile de ne-uitat alături de el și de Mihai Bandac și la această mare sărbătoare care se întâmplă aici, el ne lipsește...

Reporter: Oare aş putea să-l abordez pe Grigore Vieru, întrebându-l cum se simte la această mare sărbătoare românească?

Grigore Vieru: Extraordinar... și mă gândesc că atâta vreme cât există lumina dumnezeiască a picturii lui Mihai Bandac, atâta vreme cât există taragotul de aur a lui Fărcaș și atâta vreme cât există această misterioasă nuntă din Oaş... nu moare Țara, iar dacă nu moare Țara nu moare nici Basarabia.

Reporter: Doamna Leonida Lari are un cuvânt de spus despre acest moment artistic sublim din această seară?

Leonida Lari: ...Au fost români veniți din toate zonele României... și din Oaş și din Mehedinți și din Bihor și din Maramureș... O manifestare de mare spiritualitate... reprezentativă pentru tot neamul nostru și țin să-i aduc urările de bine și de inspirație... marelui

Nichita Stănescu și Dumitru Fărcaș cântând:
La Casa Bandacului, străjitorul codrului - 15 Iunie 1983

pictor Bandac, care, cred eu, a ridicat gloria neamului la un foarte înalt nivel, la un nivel divin... în arta sa...

A fost România într-o singură clipă, cu Dacii cei liberi și nemuritori ai Nordului și ascultându-l pe Dumitru Fărcaș cu taragotul său vrăjit, cu melodiile inconfundabile, fără de care nici nu-mi pot imagina viața noastră...

Smaranda Jelescu: Cred că este evenimentul primăverii, pentru că într-adevăr s-au însumat trei valori fabuloase: un mare poet, un mare pictor, un mare mesager al cântecului românesc, un artist autentic. Sunt convinsă că Dumitru Fărcaș orice ar fi făcut pe lume, ar fi făcut genial.

El a ales taragotul.

Și să mai amintim de acest ansamblu extraordinar de dansatori și țâpurători din Țara Oaşului, poate una dintre cele mai fabuloase formații ale românismului...

Dacii Liberi și Nemuritori...

Dumitru Fărcaș, sărbătorit de prieteni: Viorica Flintașu, Mihai Bandac, Gheorghe Turda. Casa Americii Latine-11 Mai 1994

Marioara Murărescu: ...Și pentru că la noi există credința că în clipe de sărbătoare, sau în clipe de grea cumpănă, sunt cu noi și cei care au plecat de mult, sunt sigură că aici, lângă Bandac, lângă Fărcaș, a fost așa cum a fost totdeauna și Nichita. Așa este credința alor noștri și ei n-au greșit niciodată...

Adrian Dohotaru: ...Este fantastic tot ce s-a văzut și auzit în această după amiază de Mai, aici La Casa Americii Latine. Este aproape ireal. Și tocmai în Cartierul Primăverii, unde zeci de ani nici fluturii nu intrau fără aprobări speciale...

Spectacolul „De la Mihai Eminescu la Nichita Stănescu” - un segment de lirism românesc, a fost desigur ideea genială a lui Mihai Bandac. L-am invitat în septembrie anul trecut, la noi la Ministerul de Externe, cu intenția de a încerca o minimă reparație, legată de întâmplările dramatice, poate chiar tragice,

la care a fost supus de către **Securitatea** fostului regim. I-am propus o primă Expoziție în **Holul de protocol al Ministerului** și pe care apoi să o itinerăm prin marile capitale ale lumii. Măcar atâta, ca o mângâiere și desigur ca o modestă reparație. El a propus - și s-a realizat - o primă **Seară Mihai Eminescu**, pentru **15 Ianuarie** și apoi acest magnific proiect, pe care să-l propunem Guvernului pentru a reprezenta în lume arta și cultura românească, mulți ani de acum înainte: „**De la Mihai Eminescu la Nichita Stănescu - un segment de lirism românesc**”. În centru aflându-se desigur prietenul său și al nostru, al tuturor, **Dumitru Fărcaș și Angelica Stoican, Viorica Flintașu, Gheorghe Turda, Ansamblul Țara Oașului, adică Dacii Liberi și Nemuritori**. Totul întâmplându-se pe fundalul acestor peisaje românești mirifice, purtând semnătura inconfundabilă a lui **Mihai Bandac**.

Am simțit cu toții măreția spectacolului și nu cred că mai este loc pentru cuvinte. Să le urăm succes în lungul, anevoiosul și gloriosul lor turneu.

Și ca un amănunt semnificativ, adineauri, ne-a sunat de la Viena – unde se afla în misiune, dl. ministru **Teodor Meleșcanu**, ca să-i confirmăm, dacă mai era nevoie, succesul manifestării.

Cu Mihai Bandac despre Nichita Stănescu și Dumitru Fărcaș

O mare realizare de a mea? Cred eu că aceasta o reprezintă evenimentul de la Cluj din noiembrie 1980, când, cu ocazia expoziției mele de acolo, am reușit să determinăm întâmplarea ieșită din comun pe care am numit-o mereu **Colocviul artelor**.

Împreună cu Nichita, cu Dumitru Fărcaș, cu mulți alți

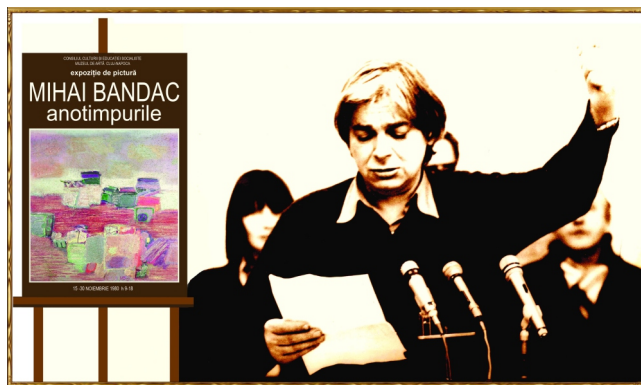

Dumitru Fărcaș cântând „A lu' Bandacu”. Dedicată prietenului său Mihai Bandac – 11 Mai 1994, Casa Americii Latine

scriitori și iubitori de artă și frumos din Transilvania – bineînțeles, sub bagheta lui fermecată – am împlinit o veche dorință de a sa, de a noastră, a tuturor; aceea de ne aduce și în acel mod, la ora aceea, un omagiu fierbinte milenarei Transilvaniei, spiritului oamenilor săi deosebiți.

Atât de fermecat și de fericit era Nichita în urma primirii pe care ne-o făcuseră oamenii locurilor, încât în elanurile sale fără egal, ne cerea să ne stabilim definitiv acolo, la Cluj, în inima Transilvaniei, și „**inimile noastre să bată deodată cu inima ei nemuritoare...**”

Nichita Stănescu despre Mihai Bandac. Expoziția **Anotimpurile**.

Cluj, 15 Noiembrie 1980

Nichita îl iubea mult pe Mitru Fărcaș, îl mângâia pe cap, îi dedica timid poezii, acompaniat de neuitatul Ghiță Mureșan. Ne amintea-n miez de noapte, el, Nichita Stănescu, că suntem contemporani cu un geniu, că „**ce bucurie aveam să-l vedem și să-l auzim pe Dumitru Fărcaș, adică chiar pe folclorul românesc**”... Voi dona cândva Radioului caseta cu poezii „improvizate” de marele poet pe fundalul de melodie transilvană, îngânată în puterea nopții de împăratul din aceste vremuri al cântecului românesc - Dumitru Fărcaș.

(fragment din interviul realizat de Ovidiu Suciuc, și publicat în revista Tribuna, nr. 20 mai 1991)

Un barbar: Dumitru Fărcaș

Când cântă Mitru Fărcaș peste Transilvania, vântul nu mai bate, frunzele nu se mai clintesc. La Cluj, la Alba Iulia, la Baia Mare, la Oradea, Brașov, Blaj, Deva, Sibiu, în săli de teatru, în case de țărani, când se aude cântecul lui Mitru Fărcaș, bucuria crește, urâtul și disperarea dispar.

El cântă și în amintirile ardelenilor. El e feciorul, dascălul, bărbatul, soldatul, tatăl, istoria Transilvaniei însăși. El este anonimul, care cuprinde în cântece fantasmale, iubirile, pacea, spaimele, speranțele lor. Și parcă mai înainte de a se numi în scripte Dumitru Fărcaș, el este deja un mit. Vreți să-i adunați pe toți transilvănenii duminica viitoare pe muntele Găina, la Vidra, la Aiud, la Beiuș, la Lăpuș, sau unde doriți?

Un maramureșan fericit. Dumitru Fărcaș și Elena lui cea dragă. Casa Muzeu din Groși, cândva pe la începutul secolului XXI

Puneți-l pe Mitru Fărcaș să-i cheme. Fiindcă Dumitru Fărcaș este un barbar care preamărește în cântece Transilvania, începuturile și urzitorii neamului său. Cântecele pe care-l cântă Mitru Fărcaș n-a început cu el și n-o să se termine cu el. Mitru știe asta. Cântecele nu ține de vrerea sau nevrerea unui ins, el n-are istorie, el e un sunet etern.

Dumitru Radu Popescu

„Nichita Stănescu atât cât mai știm noi“

La disponibilitatea specială pentru joc mă gândeam când mai vorbeam cu Mitru uneori despre acel cvartet: **Nichita – Caragiu – Fărcaș – Bandac.**

Tot el îmi mărturisea despre nevoia întoarcerii prin povestire la **Colocviul artelor** din 1980. Dacă în '79, în prima fază a acestei Expoziții itinerante, la Slobozia, au fost prezenți Nichita Stănescu, Fănuș Neagu, Gheorghe Pituș și încă mulți scriitori, acest Cluj de care vorbim, însemna și el o etapă importantă. Ce a avut el deosebit și mă mândresc cu această particularitate, este faptul că am putut să-l cooptez pe Dumitru Fărcaș. Printr-un telefon. Îl admiram, dar nu ne cunoșteam. A acceptat să vină și, după cum adevăresc fotografiile și imprimările ce consemnează evenimentul, a avut și un rol deosebit, poate fundamental, pentru că, din cele câteva mii de

persoane prezente în jurul sălii, în piața centrală din Cluj, cei mai mulți veniseră, cred cu tărie, pentru Dumitru Fărcaș, apoi pentru Nichita Stănescu și apoi pentru expoziție...

Memorabil va rămâne banchetul din seara respectivă, când Dumitru Fărcaș a cântat o noapte întreagă. Nichita, cum se observă și în fotografii, l-a ascultat profund marcat.

În 1983 Fărcaș a cântat iarăși, la Muzeul de Artă, în sala medievală, la o serată omagială Mihai Eminescu, în prezența multor scriitori, avându-l în frunte desigur pe Nichita. Păcat de acea obstrucție nerușinată, declanșată de cei doi activiști obscuri, Cebuc și Dima, instigați desigur din umbră de indivizi de teapa lor....

Personalitatea lui Dumitru Fărcaș, lângă acel mănunchi ilustru și reprezentativ de poeți, actori, scriitori, oameni de cultură, și-a găsit expresia cea mai elocventă în finalul acestei mari manifestări, când recitalul, cu piese pe care îndeobște le îndrăgim, a căpătat alte sensuri decât cele cunoscute, elementul care a declanșat această stare nouă fiind legat de ambianța în care a avut loc întreaga manifestare - Sala

Catapetesmelor.

Publicul a avut surpriza să vadă și să audă cum se întâlneau în nobila ambianță cele mai frumoase melodii populare (transilvane în majoritate) cu altă formă reprezentativă de artă...

După manifestare, retrași în Cotroceni, în noua mea locuință, cei prezenți, coordonați într-o atmosferă amicală, de către poet, ne-am înscris în continuare în programul major (n.n. Mihai Bandac îmi povestește că vacarmul din casa sa a provocat proteste ale vecinilor din cartier, care au chemat miliția. Dar receptarea taragotului lui Dumitru Fărcaș i-a potolit mai întâi, iar apoi i-a cucerit pe protestatari și inclusiv pe milițieni, care au devenit beneficiari entuziaști ai concertului.)

(...) Pe Nichita îl fermeca prezența lui Dumitru Fărcaș, îl incita într-un mod nemaicunoscut, ba chiar l-a rugat pe Gh. Mureșan, acordeonist, pe al cărui acompaniament Nichita a improvizat și a dăruit un cântec sau două lui Mitru. Spunea: „Să-i facem lui Dumitru Fărcaș o dedicație, un cântec. Fără taragot”. Nichita avea o ureche muzicală excepțională, cânta foarte frumos, știa foarte multe melodii și mai ales în întâlnirea aceasta deosebită cu muzică populară, cu melodii cântate de Dumitru Fărcaș, pe care le cunoștea

Contemporanul

Scrioare din CLUJ NAPOCA

Prestigioasa DECADĂ

Cu totul inspirat, încheierea **Decadei Culturii clujene** a coincis cu vernisajul, în „Galeriile mari”, ale municipiului, al amplei expoziții **Mihai Bandac.**

Nu voi stărui aici, din motive de spațiu, asupra virtuților plastice ale „anotimpurilor”, lui **Bandac**, comunicând nu atât cu **Vivaldi**, cât cu **Luchian Ciucurencu** și **Tuculescu**, cu **Enescu** și **Blaga**, cu inconfundabilul specific al peisajului românesc, al peisajului sufletului românesc mai ales. Țin să spun doar că această sărbătoare a spiritului, întregită cu poezia lui **Nichita Stănescu**, **Gheorghe Pituș**, **Mircea Micu** și a multor autori clujeni, cu recitalurile lui **Ion Caramitru** și **Anton Tauf**, cu taragotul lui **Dumitru Fărcaș** și acordeonul lui **Ghiță Mureșan**, această elevată întâlnire a artelor a făcut în chip fericit legătura dintre cultura clijeană și fenomenul cultural al întregii țări, subliniind încă odată că străvechea **Napoca** nu este o cetate închisă între crenelurile propriului orgoliu, ci unul din marile centre culturale, integrate organe în pulsul viu și dinamic al **României** contemporane.

Decembrie 1980

Vasile REBREANU

Dumitru Fărcaș - Expoziția **Anotimpurile**. Vernisaj. Cluj 15 Noiembrie 1980

Nichita Stănescu, Mihai Bandac și Dumitru Fărcaș la Banchetul vernisajului Expoziției *Anotimpurile*. Cluj, 15 Noiembrie 1980

din amintiri sau din ascultări repetate și proaspete, a reușit să realizeze momente inedite și unice de muzică și poezie. Mi-a dedicat și mie într-un moment fierbinte al serii, poezia: „**La casa Bandacului, străjitorul codrului**“, consfințind în acest fel inaugurarea, locuinței în care mă mutasem de 2 săptămâni – grație insistențelor și eforturilor Rectorului meu, Octavian Cotescu. Considera, în momentul respectiv, că este prima noastră casă, pe care o obținusem noi, cei fără de relații și șanse reale. Era și casa lui, căci nu mai spera să și-o recupereze pe a lui, împrumutată pentru câteva luni, unui insidios actor...

(Textele de mai sus sunt răspunsuri date de Mihai Bandac într-un interviu realizat de Aurelian Titu Dumitrescu)

„s-au întâlnit la vârful artei culte și artei populare”

- Este celebră prietenia Dvs. cu Nichita Stănescu și Dumitru Fărcaș. Cum s-a întâmplat să vă întâlniți și mai ales să vă reîntâlniți?

- Foarte simplu. Întâlnirea era, cred, inevitabilă. Fiecare avea nevoie de ceilalți. Iar restul a fost doar o chestie de timp, de condiții. Cred, mai ales, acum, la 10 ani de la dispariția tragică a lui Nichita Stănescu, că întâlnirea sa cu Dumitru Fărcaș, al cărui regizor, să zicem, am fost, are o importanță culturală de excepție. Cum am mai spus: „s-au întâlnit la vârful artei culte și artei populare”.

O adevărată minune. Din păcate, irepetabilă...

Ioan Bocea, Dumitru Fărcaș, Veta Biriș și Drăgan Munteanu, omagiiind Transilvania. Iunie 1990. Alba Iulia, Casa de Cultură

- Au existat în epocă și oameni luminoși care v-au iubit și pe care i-ați iubit. Ei se numesc: Toma Caragiu, Nichita Stănescu, Dumitru Fărcaș, Octavian Cotescu, Vasile Nițulescu, Gheorghe Pituț, și bănuiesc, că lista este mult mai mare.

- Cum se petreceau întâlnirile voastre?

- Eram foarte fericiți când ne întâlneam. Cum se spune: săraci, cinstiți și fericiți. Cântam cântece ardelenesti, maramureșene, oșenești, bihorene, bănățene, oltenești. Recitam din poezii preferați, glumeam, făceam farse. Nu ne mai săturam unii de alții...

(Fragment dintr-un interviu luat lui Mihai Bandac de Leonida Lari și Anatol Ciocanu, *Glasul Națiunii*, 1993)

Omagiu lui Eminescu (fragment)

„Mii de stele... dulce seară”. Serata Mihai Eminescu.

Muzeul de Artă, 15 Iunie 1983

Muzeul Literaturii Române împreună cu Muzeul de Artă au realizat în urmă cu câțiva timp, o seară literar-artistică de excepție, dedicată poetului nepereche al literaturii române: **Mihai Eminescu**, protagoniștii fiind binecunoscuți actori, poeți și muzicieni contemporani.

Și poate că momentul cel mai emoționant l-a constituit participarea taragotistului Dumitru Fărcaș, secondat de acordeonistul Gheorghe Mureșan. Un artist adevărat al cărui taragot parcă prinde viață și strânge durerea și bucuria unui neam. Fărcaș coboară din timp, prin muzica sa simțim cum vuiesc munții și văile sau cum foșnesc frunzele. Cu același prilej, a fost lansat albumul pictorului Mihai Bandac intitulat „*Anotimpurile*” imagini din minunata și inedita carte fiind proiectate pe tot timpul memorabilei manifestări. Raluca Tulbure (*Săptămâna*, 22 iulie 1983)

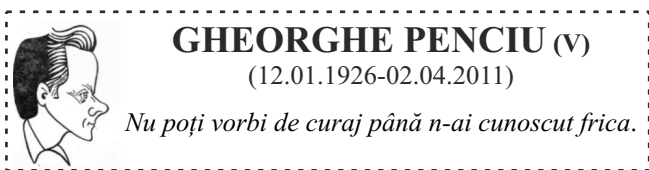

Marioara Murărescu și Dumitru Fărcaș vorbind despre cântecul românesc și *Tezaurul folcloric*. Cândva prin 1981. TVR

Continuare pe coperta 4

GALERIA MARILOR EPIGRAMIȘTI

de Constantin Tudorache

GHEORGHE PENCIU (v)

(12.01.1926-02.04.2011)

Nu poți vorbi de curaj până n-ai cunoscut frica.

Continuare din numărul trecut

Doctorul Nicolae Floricel

(Fragment din cartea „Nemuritorii”)

Eram acuzați că, la Tg.Ocna, sub masca ajutorului pe care îl dam confrăților noștri de suferință, în realitate, ne pregăteam doctrinar, și că, o dată ieșiți din închisoare, urma să răsturnăm guvernul și să vindem țara imperialiștilor anglo-americieni. O asemenea utopie nici că se putea mai aberantă. Ancheta a ținut un an de zile, cu bătăi și cu un regim de teroare apocaliptic. Nu aveau dovezi împotriva noastră și trebuiau dobândite din spusele noastre răstălmăcite. Ca organizația să capete un specific mai complex, au introdus în lot și pe alți colegi care nu-și ispășiseră încă pedeapsa, ca Ianolide Ion, Constantin Aurel Dragodan și Sabo Ștefan. Primii doi făceau pușcărie din 1941, ca studenți, condamnați pentru activitate legionară, dar, întrucât urmau să se elibereze în acel an, „Justiția Română”, sub directa aripă ocrotitoare a lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, le-a mai dat câte 25 de ani muncă silnică. La proces, Ion Ianolide a fost adus pe targă, fiind grav bolnav și netransportabil. Era un om excepțional, pe care la Tg. Ocna, îl găseai mai totdeauna la căpătâiul bolnavilor. Măreț om, nefericită glorie, plătită cu atâtea lacrimi și sânge. Nu mai rețin numele completului de judecată, dar știu că toți s-au făcut vinovați de crime împotriva umanității care și la noi în țară ar trebui să fie pedepsite. Din cei 27 de acuzați, Tribunalul Militar a dat pedepse de la 15 ani închisoare și muncă silnică pe viață, printre care am fost și eu, părintele Voicescu Constantin, Floricel Nicolae, Sahan Eugen, Victor Stoica, Samargescu Constantin etc. Din cei 27 de osândiți îmi mai amintesc pe Voicescu Constantin, Sahan Eugen, Cazacu Tiberiu Ion, Finanțu Constantin, Miere Ștefan, Samoilă Gheorghe, Răzeșu Mircea, Ovezea Grig, Sabo Ștefan, Purice Vasile, Cranciova, Perța Ion, Contra Grigore, Trifan Radu, Stoica Victor, Dragodan Aurel, Ianolide Ion, Angelescu Alexandru, Ardeleanu Gheorghe, Floricel Nicolae, Aura Sultaniuc și Petrescu Vasile, cândva activ în cadrul Partidului Național Țărănesc, până la confruntarea avută cu el. De la proces, nu l-a mai întâlnit nimeni prin închisorile pe unde am trecut și nici pe la Asociația Foștilor Deținuți Politici Români nu l-am văzut. O singură dată, după eliberare, sau mai bine zis, după revoluție, l-am întâlnit în jurul pieții Miniș. L-am văzut cu o fetiță de mână. A căutat să mă înbrățișeze dar, în urma încruntării mele, a renunțat la gest. Mi-a spus că a fost căsătorit și i-a murit soția lăsându-i în grijă fetița care suferea de un handicap. La vârsta de 19-20 de ani, abia atingea înălțimea de un metru și douăzeci. Pe doctorul Floricel l-am mai văzut la Jilava,

după întoarcerea de la proces. A stat cu mine mai bine de două săptămâni, după care, mie și lui Sahan Eugen ni s-au bătut lanțuri la picioare și am fost trimiși la Gherla; de atunci nu l-am mai văzut. Am auzit că devenise medic ftiziolog la un sanatoriu, dar date precise nu am avut niciodată. După revoluția din 1989, în primul an, am plecat cu un grup de supraviețuitori la Tg. Ocna, pentru a înălța o troiță în cimitirul orașului aflat în jurul închisorii, unde o anumită arie era destinată deținuților politici. Din sutele de deținuți politici decedați la Tg. Ocna și aruncați de-a valma în gropile comune, se vedeau numai vreo 2-3 cruci rătăcite, dar ridicate de cei care bănuiau că acolo odihnesc osemintele celor ce le-au fost dragi. Cetățenii orașului ne-au primit cu căldură și se grăbeau care mai de care să ne ofere ospetie. La sfințirea troiței a luat parte protopopol orașului, preotul Parâncu, un alt preot căruia nu i-am reținut numele, din partea deținuților politici, preotul Mihai Lungeanu, care renunțase la medicină, încă din închisoare, pentru a deveni un ucenic în marea armată a Domnului nostru Iisus Hristos. Al doilea preot, de fapt inițiatorul acestei reuniuni, a fost părintele Constantin Voicescu, paroh al bisericii din Sapia, cunoscut pentru marea lui putere de dăruire. Din păcate, moartea l-a lovit prematur în plină activitate duhovnicească, tocmai când se întorcea de la fosta închisoare Mislea, unde ținuse o slujbă întru pomenirea fostelor deținute politice, care și-au lăsat osemintele acolo, departe de cei dragi, părinți, frați și surori. O surpriză plăcută ne-a fost hărăzită de prezența doctoriței Margareta Danelescu, astăzi Pescaru, prigonită și ea de securitatea lui Gheorghe Gheorghiu-Dej și apoi înlocuită din funcția de medic șef al sanatoriului cu dr. Grigoraș Maria, trimisă de la închisoarea Văcărești. O altă prezență plăcută a fost a Roxanei Iordache de la „România Liberă” care, de altfel, a și scris despre acest eveniment comemorativ. Am continuat ani de-a rândul să particip la parastasul celor decedați la Tg. Ocna, chiar și după cutremurătorul deces al părintelui Voicescu, până când nu s-a mai organizat nici o procesiune de la București. În ultima prezență acolo, am avut o neplăcută surpriză: slujba religioasă era oficiată de preotul Bârjăveanu, care făcuse parte din „reeducații” rămași pe poziție, participând efectiv la atacul asupra lui Eugen Dimitrov. Cum dorea să-și publice o carte și nu avea editor, cineva l-a trimis la mine știind că sunt ziarist și am multe legături cu compartimentele editoriale. Nu m-a recunoscut, dar eu i-am amintit că ne cunoaștem din timpul detenției, dar mi-ar face plăcere să-i citesc manuscrisul și, în măsura posibilităților, să-l ajut. M-a privit un pic speriat și a fugit de mine ca și când ar fi văzut un strigoi. Dar cetățenii nu știau că sub straietele unui părinte se-ascunde un diavol care avea atâtea și-atâtea păcate pe conștiință. Iată o listă cu o parte din decedații de la Tg. Ocna (autorul prezintă, pe două coloane ale paginii 231, un număr de 67 persoane). Lista ar trebui să mai cuprindă și alți deținuți decedați la Tg. Ocna, dar pe care

nu am reușit să-i identificăm. Oricum, Tg. Ocna era socotit un fel de cimitir de deșeuri umane. După eliberare, ca o consecință a tratamentului lapidar făcut acolo, au mai decedat: Ionică Sultaniuc, Traian Ciobotea, Gili Ioanid, Victor Corbuțu, Ion Ianolide, Voicescu Constantin, Perța Ion, Floricel Nicolae, Eugen Sahan, Radu Trifan, Ardeleanu Gheorghe, Stoica Victor, Ionaș Plopeanu, Georgescu George, Butan Constantin, Grozav Nicolae, Ion Ghițulescu, Dumitru Eugen și alții, pe care Dumnezeu să-i odihnească și să îi aibă în paza Lui.

*

Nu pot trece cu vederea pe doctorul **Dumitru Zeană**, renumit medic macedonean, originar din Munții Pindului, care a murit în închisoarea de la Aiud. Comunicarea morții doctorului Zeană a fost transmisă în închisoare prin alfabetul Morse. Doctorul Dumitru Zeană era tatăl cunoscutului medic Corneliu Zeana, profesor universitar, doctor în cardiologie, și un mare epigramist. La pag. 31 a cărții **Nemuritorii**, Gheorghe Penciu a inclus un pasaj al doctorului Corneliu Zeana, care îl descrie astfel pe tatăl său: „Dumitru Zeană, tatăl meu, și-a găsit sfârșitul în sinistra închisoare pentru deținuți politici Aiud, în anul 1961, la începutul verii, fiind azvârlit într-o groapă comună, într-o coastă argiloasă aflată în preajma închisorii, loc fără însemne, fără cruci, care să permită o identificare. Poate, că, într-o bună zi, se vor face săpături și se va afla locul înhumării, dar cum să identifici rămășițele cuiva în învălmășeala de schelete? Ar mai fi avut doi ani până la terminarea celor șase ani de detenție la cât fusese condamnat de Tribunalul Militar Constanța, pentru că făcuse „comentarii dușmănoase la adresa regimului socialist”, ceea ce însemna, desigur, uneltire împotriva statului. Fusese ridicat chiar din spitalul orașului Brăila, împreună cu alți doi colegi medici, scoși cu toții în lanțuri, în văzul bolnavilor și al personalului spitalului, măsură care urmărea, evident, intimidarea populației supusă terorii”.

*

În cartea **Candidați pentru eternitate**, autorul, Gheorghe Penciu, descrie închisorile prin care a fost plimbat și torturat, deținuții de calibru cu care a stat în pușcării, prima arestare, a doua arestare și eliberarea. Dintre deținuții de elită, cu care a stat în pușcărie, mă voi opri, în acest număr al revistei *Atitudini*, doar la Radu-Gyr și Petre Pandrea.

*

Petre Pandrea

(Fragment din cartea **Candidați pentru eternitate**)

„Desigur, nu sunt eu cel chemat cu dreaptă măsură să judece greșelile istoriei, dar am datoria sacră de a-mi apăra prietenii trecuți în hrisoavele veșniciei la ceas de grea cumpănă surzând spre marele asfințit. Am cunoscut în anii de detenție oameni care își dădeau și cămașa de pe ei, dar și specimene care ne-ar fi vândut primului milițian întâlnit pentru un polonic de linte sau arpacaș. Între plus și minus, valorile sunt sensibil egale. Nu mai există justiție, nu mai există divinitate. Începi să te îndoiești și de tine. În locul familiei, nu vezi decât chipuri dure de ofițeri și subofițeri, iar în loc de copii,

chipurile distrofice ale colegilor de suferință, care îți amintesc în ce măsură te-ai schimbat și tu. Și totuși, nimeni nu disperă. E atât de mare dragostea de viață, încât în fiecare există un firicel de speranță care îl face să supraviețuiască. Am cunoscut un căpitan de grăniceri ai actualului regim, care, fiind condamnat la moarte pentru „crimă de înaltă trădare”, într-o noapte a albit. A trebuit să facă eforturi uriașe pentru a scăpa de acea obsesie apropiată a morții, dar când a venit comutarea pedepsei în muncă silnică pe viață, era deja un om sfârșit. Acel firicel de spranță care te face fără tăgadă să rezisti cataclismelor ideologice, fie ele de dreapta sau de stânga, se numește *Optimism*. Într-o zi, pe la mijlocul lunii lui brumar 1960, împreună cu un coleg de-al meu de suferință, am fost scoși din secție fără bagaje și duși într-o sală mare unde mai erau pe puțin o sută cinci zeci de deținuți politici. Un transfer? Era imposibil. Toți fuseserăm scoși fără bagaje. Atunci mi-am aruncat cu o tentă de curiozitate privirile în jur. Pe unii îi cunoșteam, dar cei mai mulți fuseseră aduși din „Zarcă”, cea mai grea secție a penitenciarului Aiud, zidită pe timpul împărătesei Maria Tereza, și nu-i cunoșteam. N-avea rost să mă frământ. În sală apăruse comandantul închisorii, colonelul Gh. Crăciun, un civil venit din partea Ministerului de Interne și ofițerul politic Ivan, care trecu la facerea apelului cu aceeași voce tensionată pe care i-o cunoșteam de atâția ani. Mă frapa însă un lucru: liniștea lui mascată de un zâmbet, care putea să însemne pace sau: atenție, sunt cu ochii pe voi! Vecinul meu din stânga părea că ațipise, iar cel din dreapta se juca atent cu un țigaret meșteșugit de el cine știe în ce perioadă de aur a Aiudului. Acolo, ca să supraviețuiești, trebuia să faci ceva, să înveți ceva, să te gândești la ceva, inerția intelectuală ducându-te numai pe calea prăbușirii fără întoarcere. Eu, de pildă, croșetam, sau mai bine zis mă chinuiam să împletesc pulovere, iar când mă plictiseam, pe cureaua pantalonilor, unsă cu o crustă subțire de săpun, peste care se pudra var râcâit de pe pereții celulei, învățam limba greacă, franceză și italiană de la colegii de cameră mult mai pregătiți decât mine; poligloți în toată regula. Desigur îmi asumam și riscul de a fi surprins asupra infracțiunii, dar aceasta făcea parte din armele mele. Începuse să mă poarte gândurile departe, departe, când urechile mele interceptară, ca un seismograf, un nume parcă de pe alte tărâmurii: Petre Marcu Pandrea! Mi-am întors privirile spre stânga, de unde de auzi un „prezent” răspicat și nu mi-am putut stăpâni uimirea când am constatat că era chiar vecinul meu. Purta o mustață stufoasă, parcă de hatman și sub fruntea-i lată și înaltă, ochii se roteau iscoditori ca două lumini nepământene. Știam că suferise mult, având o anchetă deosebit de grea. Fiind cumnat cu Lucrețiu Pătrășcanu, nu lipsise mult să aibă soarta acestuia. Afost condamnat la muncă silnică pe viață și în ziua aceea sosise sorocul să i se comute pedeapsa la două zeci și cinci de ani de muncă silnică, la fel ca și nouă de altfel, umil semn de lumină spre marea întoarcere. Era un mare gânditor și obișnuit să trăiască pe verticală; târâțul îi repugna. Anii de „Zarcă” îl maturizaseră foarte mult și începuse să aibă îndoieli despre așa-zisa „victorie a

socialismului”. „-Câți ani ai puștiule?”, șopti el aproape ca o rugă, nuanțând fiecare silabă, ca un profesor care nu vrea să-și ia elevul nepregătit. „Treizeci și doi”, răspunsei eu, dar parcă vocea nu mai era a mea, era a unui om deja bătrân și încovoiat de nevoi, om bătrân depășit de dureroase amintiri. „-Ești încă tânăr, cu siguranță vei ieși din iadul acesta, pe când eu nu știu dacă voi mai putea apuca primăvara. Uite cum arăt?” Un șuierat scurt puse capăt micii noastre prietenii și fiecare pornirăm în direcții opuse, rânduind cu creștinească simțire amintirile în cochiliile lor de sidf. Câți ani s-au scurs de atunci? Cinci, șase, șapte, nouă? Da, nouă. Mă eliberasem conform decretului de grațiere dat pentru deținuții politici din 1964, dar cu sănătatea în pioaneze, am fost nevoit să stau în spital aproape doi ani. Nici cu serviciul nu a fost ușor, am fost rând pe rând hamal, manipulant de materiale, metror, cubator, pontator, neținându-se seama de studii și nici de faptul că veneam dintr-un spital, care-mi indicase o muncă pe măsura puterilor mele. Eram totuși vesel. Cine a trecut prin închisorile din România, știe ce înseamnă mireasma unei flori, fie ea și de cactus. Într-o zi, să fi tot fost pe la jumătatea dulce a primăverii, împreună cu încă doi colegi ne-am oprit la restaurantul Perla, să bem câte o sticlă cu bere. Fusese zi de leafă și, printr-o coincidență fericită, și ziua de naștere a unuia dintre colegi. Am ochit un colțisor mai discret și ne-am așezat la o masă care tocmai se eliberase. În local era un fum să-l tai cu cuțitul și o gălăgie babiloniană. Abia te înțelegeai unul cu altul. În ziua aceea tocmai îmi apărură două epigrame în „Informația Bucureștiului” și colegii mei se amuzau copios, întrucât sursa inspirațiilor mele nu era străină de conduita șefului nostru de serviciu, om dificil și capricios, dar mai ales bănuitor. Fusese înainte ofițer în cadrul Ministerului de Interne, dar, neavând o pregătire corespunzătoare, fusese trecut printre disponibili și numit șef de serviciu la noi. Să fi tot trecut o oră de la sosirea noastră în local, când unul dintre colegi îmi atrase atenția că un bătrân se părea că urmărește cu multă atenție și interes pâlăvrăgeala noastră. M-am uitat în direcția aceea și, preț de o clipă, ochii mei se intersectară cu ai necunoscutului... Doamne! Unde am mai întâlnit ochii aceștia fascinanți? În ce străfunduri de amintiri să umblu să le descopăr identitatea? Cine era străinul acela îmbrăcat mai mult decât modest, care mă răvășea la ora acea de tainică cuminecătură? M-am ridicat de la masă și m-am îndreptat spre el, fiind convins că și el mă recunoscuse în amintirile lui încălcite, în desigurul trecutului. Și-mi era frig, și-mi era cald, și-mi era frig. „-Domnule, vă cunosc de undeva, dar nu știu să vă fixez locul în spațiu și timp. În ce colț de rai sau de iad ne-am întâlnit și ce destîn prielnic ne-a prilejuit o a doua întâlnire?” M-a privit cu ochii lui mari, luminoși de parcă, voind să mă scutească de obsesia unei obositoare investigații, rosti cu o căldură nebănuită: „-Mă numesc Petre Pandrea, și pare-mi-se, ne-am cunoscut la Aiud, în anul 1960...” și dintr-o dată ceața se risipi și în față îmi apăru imaginea lui de altădată. O imagine caldă a unui om care trecuse prin aceleași încercări ca și mine și reușise să se elibereze cu fruntea nepătată de ticăloșii. Nu

m-am mai dus la colegii mei. Ei nu cunoșteau limba noastră, limba suferinței și a umilinței încătușată de canoane neprielnice de mai bine de două decenii. Am rămas cu vechiul meu amic pe care destinul mi-l scosese în față ca pe un tezaur. Aveam atâtea să ne spunem, încât ne-am trezit în situația că nu știam cu ce să începem. Imediat după eliberarea din 1964, mi-a spus că a fost reprimat în rândurile Scriitorilor Români și că i s-a fixat o pensie de luptător ilegalist, în valoare de două mii de lei, bani frumoși pe vremea aceea și că nu-i ajunge timpul să redea luminii tiparului toate lucrările zămislite în parte în anii cumplitei detenții. Mi-a vorbit de volumul său „Portrete și eseuri” apărut într-o editură bucureșteană în anul 1933, în care trăgea semnalul de alarmă asupra intențiilor expansioniste ale Germaniei hitleriste. Nu i s-a dat atenție la vremea respectivă, ba i s-a mai și râs în nas. Erau prea puțini cei care credeau într-o reînviere a Germaniei după Primul Război Mondial și nesocotinței acesteia avea să-i plătească tribut și România. Petre Pandrea, pe numele său adevărat Petre I. Marcu, deși maică-sa era argeșancă, se considera oltean prin definiție. Rar mi-a fost dat să văd pe cineva mai fanatic ca el, în ceea ce privește drepturile oltenilor la istoria lor. Mi-a vorbit mult despre Popa Șapcă, Ana Ipătescu, C-tin Brâncuși și Iancu Jianu, despre care avea în plan să scoată o carte cu amintiri, încât nici nu știu cum miezul nopții ne prinsese la ceas de cuvioase destăinuiri. Să-l ascultă pe Petre Pandrea era însă o plăcere, pentru că avea harul de a se face plăcut. Publicase mai demult și la „Gândirea”, „Adevărul”, „Viața Românească”, „Dreptatea” și articolele lui trezeau curiozitatea, chiar dacă erau semnate Petre Albota, Petre Marcu Balș sau Petre Pandrea, cu care a rămas și va rămâne în istorie. M-a întrebat dacă mi-a căzut în mână cartea lui, proaspăt ieșită de sub tipar, „Amintiri despre Brâncuși” și, spre rușinea mea, a trebuit să recunosc nu numai că nu o citisem, dar nici n-o cumpărasem măcar. A înțeles jena mea și mi-a promis că-mi va da el una din drepturile de autor. Mai cunoscusem în detenție și alți socialiști ca Filipescu, Cristescu Plăpumar, dar parcă nici unul nu mi ațâțase curiozitatea ca el. Ne-am ridicat târziu de la masă, când localul era pe cale să se închidă și pe șoseaua Ștefan Cel Mare rar mai întâlneai câte un călător întârziat. La despărțire mi-a spus că urma să plece la Cluj să-l întâlnească pe Petre Țuțea apoi să se întoarcă la București să-și termine manuscrisele începute. Un număr de telefon urma să joace rolul de trăsură de unire între noi, dar nu l-am mai văzut de atunci. Parcă presimțea această despărțire, pentru că m-a îmbrățișat și o lacrimă, preț de o clipă îi înflorise în ochii lui de samaritean. La șapte-opt luni de atunci, sau poate chiar mai mult, un coleg de serviciu, străin de literatură, m-a întrebat, arătându-mi ziarul „Scânteia”, pagina a doua, dacă am auzit de scriitorul Petre Pandrea. Aproape că i-am smuls ziarul și, într-adevăr, în chenar negru cu o fotografie la mijloc, era portretul scriitorului, însoțit de un articol destul de lung în care un ziarist se străduise să înșire calitățile defunctului, fără a pomeni ce preț plătitese Petre Pandrea pentru ele”.

Răsfoiri și comentarii

de Constantin Tudorache

Autorul văzut de Al. Clenciu

Când vulturii tac, papagalii încep să trăncănească, spunea Winston Churchill. Am auzit la Corneliu Vadim Tudor această expresie: „Vai de țara în care vulturii sunt scuipați de fânțari, iar generalii judecați de majuri”. Conectez aici o epigramă scrisă de Sorin Pavel:

*Parafrazănd, ad-hoc, o cugetare,
Din Topârceanu, zic, la rândul meu:
Gândirea e un lucru foarte mare,
Dar nu în orice feastă de pigmeu.*

*

Din Antologia Epigramei Românești-2007 cităm, de la Vasile Pop, epigrama **Unui medic poet**:

*După cum susții, concret,
Că ai sânge de poet,
Muzei, cred, la o adică,
O transfuzie nu-i strică!*

În cartea **Ce scrii tu azi eu am citit de ieri**, m-am ocupat de câțiva înrâiți plagiatori din lumea epigramei. Unii continuă și azi să-și scrie numele sub lucrările muncite de alții. Pe această temă, redau epigrama **Unui plagiator**, scrisă de Haș Kalonfirescu:

*Lecturând, cu apetență,
Și prevăzător, de fel,
A umblat, în permanență,
Cu branula după el.*

*

Epigramistul Teodor Popovici, spune în **Soarta basarabeanului**:

*Cum nedreptatea n-o accept,
Eu vreau coloana să-mi îndrept,
Dar nu-s în stare, din păcate –
Prea mulți mi s-au urcat în spate!*

Rămânem pe temă să citim și această definiție a **Coloanei vertebrale**, din creația lui Victor Barbu:

*Locul ei e pe spinare,
Însă viața ne arată,
Că românul, ori n-o are,
Ori o ține-ncovoiată!*

*

Iată ce spune David Valentin în epigrama **Protecția consumatorilor**:

*Un control inopinat
A găsit că, din păcate,
La bordelul reclamat
Fetele erau stricate.*

Amintim de la Păstorel Teodoreanu epigrama intitulată **Reclamă**:

*Mi-a șoptit un comesean
Rezemat contra perete:
Fetele din Papa Nan
E frumoase dar nu-i fete.*

Mai redăm o definiție epigramatică a **Bordelurilor**, din creația lui Constantin Manea:

*Case-n care gogomani,
Mai bătrâni sau tinerei,
Dau „Punguța cu doi bani”,
Pentru... „Pupăza din tei”.*

*

Lucia Sturdza-Bulandra, când vorbea despre profesia sa de

actriță, spunea: *Carierea mea în teatru reprezintă drumul de la teatralism la firesc*. La un concurs pe tema „Jos Masca” am scris **Epitaful unei artiste**:

*Ca o umbră a trecut,
Cu o mască delicată,
Nimeni nu i-a cunoscut
Fața ei adevărată.*

*

Citez din Antologia **I.L. Caragiale, Portrete stenahorii... vorbe**, alcătuită de regretatul prof. Nicolae Boaru, fost director al Bibliotecii Județene Nicolae Iorga Ploiești: „Nu știu ce să fac? Să-i răspund ori să nu-l mai mâhnesc? Am să-i răspund o dată pentru totdeauna, ca să-l mângâi. Iată: *Ilustrul meu amic, să ne punem împotriva voinței lui Dumnezeu- ar fi nebunie. Nu vezi dumneata că la tot ce viază e o nepătrunsă chestie de semănță? Dovleacul mălăeș, la cuptor, are succes-ușor, ce e drept, însă îl are; dar stoarcă-se cât s-o stoarce să facă limonadă, n-are să-l aibă niciodată. Dumneata nu ești încă așa de bătrân încât să-ți pierzi toată speranța. Încearcă și dumneata o dată să ai un succes ușor. Dacă nu ai avut până acum niciunul, de! trebuie să mărturisești că și dumneata ești puțin de vină: ai umblat întotdeauna după succese prea grele pentru puterile și felul dumitale. Consider potrivit să conectez aici epigrama **Unuia care mi-a trimis un manuscris**, din portofoliul lui Mircea Trifu:*

*Dacă crezi că îți convine,
Îți trimit avizul meu,
Șanse ai să scrii mai bine
Că mai prost e foarte greu.*

*

Alte „niscaiva reflecții și aproponturi” din pagini mai puțin cunoscute ale *eternului nostru contemporan, radiograf și profet*, din antologia susmenționată. „Ei! Credeți că numai la sacale sunt gloabe? Ași! Vreți gloabe, adevărate gloabe, cele mai nărăvașe? Căutați-le în literatură. Cum ai scoate-o din drumul bătut, cum i-ei cere, gădilând-o cât de puțin, să meargă altfel decât la pasul cunoscut de gloabă bătrână, începe să sforăie, să tropăie, să țopăie, să se scramă, să se răscacare pentru a-și afirma dignitatea personală”. (...) „Să te ferească Dumnezeu de gloaba bătrână când o apucă revolta dignității personale”.

*

„Păcatul nenorocit care domnește în literatura noastră, așa de nenorocită și fără acest păcat, consistă în a împărți și clasifica producerile literare după grupări de gaște interesate, după simpatii personale și după asociațiuni de asigurare mutuală a admirațiunii între mici vanitoși, decernând testimonii de talent, ori pronunțând hotărâri de incapacitate deosebiților noștri scriitori”, spune, același Caragiale. Conectez aici două epigrame scrise de Sorin Pavel. Prima se intitulează **Axiomă**:

*Am început să intru la idei,
Văzând, spre umiliința-nțelepciunii,
Cu ce părere bună despre ei
Au șansa să trăiască astăzi unii.*

Cea de a doua se intitulează **Geneză**:

*Din negurosul Neolitic
Și până astăzi, evident,
S-a distilat năduful critic
Din oful lipsei de talent.*

SĂ NU UITĂM ODISEEA TRANSILVANIEI! ȘI ISTORICUL TRATAT DE PACE DIN 1920 DE LA TRIANON! (VI)

de Ion Ștefan Baicu

Știrile scrise sunt pregnant folositoare în argumentarea existenței unei populații latinofone, care trăia, în continuare, organizată în *obști sătești* în vechea vatră getodacică. Nu insistăm asupra documentului din anul 374, - o scrisoare a unei comunități creștine din Dacia, adresată unor coreligionari din Capadocia - și nici asupra relatării din anul 376 e.n. - autor fiind *Ammianus Marcellinus*. În schimb, ne oprim asupra informațiilor din lucrările lui *Priscus Panites*, om politic și cronicar bizantin, care, în anul 448, făcând parte dintr-o solie trimisă la curtea lui Attila, în Panonia, a trecut și prin zona Banatului, aflat sub dominația *Biciului lui Dumnezeu*. Din textul cronicarului reiese prezența unei populații romanice la nord de Dunăre: astfel *regele* hunilor adresa amenințări repetate împăratului din Bizanț în sensul că-i va declara război *dacă romanii, care cultivau țara cucerită de el, nu-i vor fi restituiți*, căci ei procurau *HRANA* prin practicarea *AGRICULTURII* - vezi *op. cit.* de **C.C. Giurescu**.

6. Etnogeneza românească a intrat într-o etapă hotărâtoare la mijlocul mileniului întâi. Se poate afirma, în temeiul cercetărilor arheologice, istorice și lingvistice, că procesul atât de complex al formării poporului român și al limbii române era, în linii esențiale, încheiat la cumpăna veacurilor VI-VII. Dar, în acele momente, când se afla în plină afirmare, poporul român a fost surprins de evenimente istorice tulburătoare: căderea limesului dunărean și revărsarea migratorilor, îndeosebi a slavilor, în anul 602, în Peninsula Balcanică, apoi trecerea bulgarilor în sudul marelui fluviu și constituirea aici a primului lor țarat. Din aceste motive, legăturile directe ale românilor nord-dunăreni cu *Imperiul Bizantin* au fost, în genere, întrerupte pentru aproape trei veacuri: iată, deci, cauza *tăcerii* izvoarelor bizantine, în secolele VIII-IX, cu privire la existența poporului român în spațiul intracarpato-danubiano-pontic. În schimb, *sursele nebizantine* confirmă realitățile istorice din epocă: românii erau statornici în vechea vatră a Daciei.

Istoriografia națională, școala noastră de arheologie, având și concursul multor erudiți străini, iubitori de adevăr, au demonstrat, cu argumente științifice, continuitatea și afirmarea poporului român în ultima parte a mileniului I și la începutul mileniului II, în teritoriul de la Carpați și Apuseni, de la Dunăre și Marea Neagră. Edificatoare s-au dovedit, din capul locului, vestigiile arheologice, care au spulberat, dintr-o lovitură, aserțiunile roeslerienilor, devenite și tendențioase și ridicole. Transformările petrecute după secolul VI și, mai vizibil, în secolele VIII-X s-au concretizat într-o nouă cultură materială - cultura numită de specialiști *Veche Românească*, documentată temeinic în urma descoperirilor de tip *Dridu-Urziceni* și *Bucov-Prahova*. În urma unor ample investigații arheologice, cultura *Veche românească* a fost atestată, în mod cert, pe întregul teritoriu național, acoperind chiar și unele spații de dincolo de actualele fruntării ale țării. În Transilvania, prezența românilor în momentul apariției triburilor maghiare, în secolele IX-X, a fost dovedită de *vestigiile arheologice* depistate în cetățile de pământ ridicte de populația autohtonă, astfel că, în această

provincie, au fost deja semnalate aproape 300 de *fortificații* de apărare. În context, școala istorică de la Cluj, în frunte cu acad. *Ștefan Pascu*, a relevat însemnătatea *cetăților din pământ și lemn* transilvane în lupta românilor împotriva invaziilor străine, enumerând, la loc de frunte, *construcțiile* de la Bihor, Sătmăr, Dăbâca, Alba Iulia, Morești, Cenad, Șirioara, Moldovenești, Blandiana, Cluj-Mănăștur și multe altele din *TRANSILVANIA* - cf. *Săpăturile de la DRIDU*, Buc., 1967, de **Eugenia Zaharia** și *op. cit.* de acad. **Ștefan Pascu**.

Izvoarele istorice scrise, altele decât cele bizantine - adică *armene*, *turcești*, *maghiare*, *rusești* - aduc mărturie semnificative despre continuitatea românilor, ca popor sedentar, în perioada secolelor VIII-X, pe meleagurile fostei Dacii. Sub numele de *blak*, *balak*, *ulak*, deci *vlah* sau *valah*, românii au fost menționați în *Geografia Armeană*, în *Ogiuzname* - veche cronică turcească, în *Povestea vremurilor care au trecut* - cronică lui *Nestor* din Kiev, în *Gesta Hungarorum* - cronică lui *Anonymus*. Această din urmă scriere, de pildă, descrie și lupta dintre triburile maghiare și voievodul bihorean *Menumorut*, dar și *ducele blachilor*, *Gelu*. Începând cu secolul X, odată cu revenirea imperiului la Dunărea de Jos, cronicile bizantine au reluat străvechiul obicei de a menționa pe *blahi* sau *valahi*, adică pe români. Din acest moment, înaintășii noștri reapar mai des în scrierile semnate de *Kedrenos*, *Kekaumenos*, *Choniatis*, *Kinnamos*, *Anna Comnena* - cea din urmă în *ALEXIADA*, în care erau semnalate *jupanatele* din *DOBROGEA*.

Procesul istoric de unificare politică, la scara întregului spațiu geografic românesc, avea să fie, însă, perturbat de distrugătoarele invazii ale noului val de migratori - de la *pecenegi* și *cumani* la *unguri* și *tătari*. În ansamblul prodigiosului efort militar românesc din epocă, la loc de frunte s-a situat rezistența *voievodatelor* transilvane și bănățene în fața triburilor războinice ale maghiarilor, chiar în momentul apariției și așezării lor, la finele veacului IX, în Câmpia Panonică. După cum prea bine se cunoaște, ungerii - populație de origine finougriacă - au avut, ca ținut de baștină, o zonă din Asia, cuprinsă între Munții Altai și nordul Iranului, de unde, sub presiunea altor migratori și în căutare de pradă, s-au deplasat spre Europa. La începutul secolului al IX-lea se aflau undeva între Nipru și Don: apoi, împinse de pecenegi, triburile ungerilor s-au pus în mișcare și s-au stabilit în regiunea numită *Atelkuz*. De aici, după alte înfrângeri din partea bulgarilor și bizantinilor, ele s-au îndreptat spre Carpații Păduroși - deci, la nord de țara noastră - și, după lupte grele cu românii și slavii, au pătruns, în anul 896, în Câmpia Panonică. Ambițiile ungerilor au depășit, de la început, posibilitățile lor reale, ei fiind și puțin numeroși și inferiori în raport cu popoarele, pe care le-au atacat și jefuit mai întâi în vest; de aceea, acești războinici, puși pe cuceriri și agresiuni, au suferit înfrângeri răsunătoare în anii 933, 938, 944 și 955 din partea germanilor și slovenilor, iar între 958-968 și din partea Bizanțului - vezi și lucrarea rusă din sec. XI: *Chronica Nestoris*

Continuare în numărul viitor

CORESPONDENȚA POETULUI GRIGORE ARBORE CU BASARAB NICOLESCU (VI)

de Traian D. Lazăr

Pornind de la o scrisoare a lui Basarab Nicolescu „asupra unor întâmplări care ne cangrenează existența”, Grigore Arbore meditează cu gravitate asupra relațiilor interumane, apelând și la Nietzsche pentru a-și susține punctul de vedere. În context, își face cunoscută decizia de a reconsidera modul în care concepe și derulează legăturile cu colegii de profesie și prietenii din București, semn că, poate, lua în considerație posibilitatea de a rămâne în Italia. Ni se oferă unele detalii privind Școala Normală Superioară (Universitatea) din Pisa.

În acest timp, Basarab Nicolescu și-a schimbat domiciliul, (locuia cu chirie), din *rue La Huchette* în *rue de la Crimée*. Dificultatea descifrării scrisului ilizibil al lui Basarab Nicolescu privind noua adresă, a provocat, pentru un timp, confuzii și dereglări ale corespondenței, care s-au rezolvat în iulie 1973.

Întrucât viitoarea soție a lui Basarab Nicolescu, Michelle Moreau, care învăța limba română la Sorbona, urma să participe la Școala de vară de la Sinaia, Grigore Arbore se oferea să fie o gazdă bună, răspunzând astfel amabilității lui Basarab și Michelle din timpul vizitei sale la Paris. (Vezi Traian D. Lazăr și Raluca Andreescu, *Scrisori din exil*, Editura Curtea Veche, 2015, p. 78)

Scrisoare a lui Grigore Arbore din 20 februarie (1973. Datată pe baza faptului că Grigore Arbore se afla de puțin timp la Pisa și îi indica lui Basarab Nicolescu în ce mod pot lua legătura telefonic)

20 februarie (1973)

Dragă Basarab,

De când sunt aici, poșta italiană nu s-a prea întrecut pe sine în promptitudine. Este prima dată când o scrisoare a ta ajunge în cinci zile. E, de altfel, o excepție incredibilă. Unei recom(andate)-expres trimisă de mine din Germania i-au trebuit pentru voiaj trei săptămâni. Altelor (sic!) scrisori asemenea. Paradoxal însă, rândurile încărcate de mai multă tensiune ajung mai repede, de parcă și-ar determina deplasarea singure. Câtă tristețe este în acest răspuns al tău, mai exact în reflecțiile tale amare asupra unor întâmplări care ne cangrenează existența. Însăși sosirea atât de rapidă a rândurilor tale este pentru mine o tristețe, căci îmi confirmă faptul că prietenii și, ca atare, reacțiile umane de care poate uneori, nevoie se împuținează. Prezența unuia este negația celor absenți. E stupid ce îți spun, dar mi se pare straniu că singurei persoane căreia îi mai scriu lucruri foarte de închis în sine trebuie să îi scriu la Paris și nu la București, unde prin forța împrejurărilor îmi câștig cinsti, în limitele noțiunii, o pâine din care aș vrea să gust cu mai multă seninătate. E un semn acesta că aerul e viciat în jurul meu, oare? Sau dimpotrivă că există o incompatibilitate între mine și indivizii cu care am legături „sociale”. E o problemă destul de importantă și demnă de clarificat căci în funcție de un răspuns corect la ea va trebui curând să abordez contextul în care am trăit și până acum într-un mod ușor diferit. Adică cu mai multă exigență decât până acum, cu o exigență conformă corecțiilor pe care le-am adus propriei mele concepții despre raporturile umane în acest ultim

interval. Știu că va fi foarte dificil. Sinceritatea cu tine însuși implică mii de renunțări la lucruri inutile. Nietzsche spunea un lucru pe care îl știm cu toții, că onorurile și bogăția umflă *spiritele* ???, deci că se doarme rău fără o bună reputație.

În ce te privește, conform acestor spuse ar trebui să dormi destul de liniștit. Îmi pare rău de toate necazurile absurde care cad pe capetele noastre. Nu există nici-o logică în toate aceste legi stupide, care ne reglementează existența între anume meridiane și prezența într-un anume pat, fie și *fictivă* ?????, iluzorie. Din punctul de vedere al legislației, înțeleg, tu încă dormi acum în Balta Albă, în timp ce, de fapt, te afli lângă *Poșta*??? de St.Denis. Acum câteva luni eram pe punctul de a crede că toată această istorie se va rezolva scurt, dar acum am început să am și eu impresia că există cineva interesat ca în jurul unei răni să creeze atmosferă de infecție.

Te rog, încă o dată, să îmi spui dacă îți pot fi de folos cu ceva în aprilie? Sper să ne vedem curând! Vă îmbrățișez,

Grigore

P.S. Sper că ai înțeles că mandatul acela l-am primit în a doua jum(ătate) a lui ianuarie pentru că nu am fost în Pisa (că el a făcut, *pe contul tău vreo 10/30 zile* ?????, asta se datorează poștei pe care nu o va putea *corecta/cerceta* ??? niciodată nimeni (conform timbrele). Soția lui Breban era în cauză.

P.P.S. Uitam de telefon. Este 43554/Școala Numele/profesorul Piscioso.

Între orele 13-15 și 20-20,30 sunt la masă, unde se pasează automat toate legăturile. Aceași centrală face legătura cu interiorul 71, unde am un birou (officio 34). Telefonul fiind pe coridor, nu prea răspund.

În cameră (interior 83 – camera 121), aflată în aceeași clădire cu restaurantul școlii, unde iau masa, pot fi de găsit doar după ora 23.

Întrucât nu prea ies din clădirile școlii, pot fi ușor găsit sau anunțat când să aștept un telefon.

Cel mai comod este însă la prânz sau seara, când răspund imediat. Se exceptează zilele de 13 la 17 când voi fi la Torino pentru a mă întâlni cu un profesor.

Două ilustrate de la Grigore Arbore. Datate probabil înainte de 18 iulie 1973 (vezi scrisoarea din 18 iulie), căci Grigore Arbore nu era lămurit pe ce adresă să trimită corespondența adresată lui Basarab Nicolescu.

Ilustratele reprezintă clădirea Școlii Normale din Pisa, unde Grigore Arbore urma cursuri de specializare în istoria artei

Una dintre ilustrate este expedită pe vechea adresă din Paris a lui Basarab Nicolescu: M(onsieur) Basarab Nicolescu, 27 rue de la Huchette, Paris 5^e, FRANCE.

Dragă Abe,

Lucrez în această clădire la (nr.7), unde poți să-mi scrii. Trimit această ilustrată la întâmplare deoarece de la adresa pe care o aveam mi s-a întors, mai de mult, o scrisoare. Te îmbrățișez

Grigore Popescu

BRAZII DIN SUFLET (II)

de Traian D. Lazăr

Evenimentele istorice și implicarea locuitorilor comunei în mersul lor sunt înfățișate pe sate, cuprinzând detalii pentru epoca medievală, modernă și contemporană, din care s-au păstrat mai multe documente scrise.

Aceste documente au permis o reconstituire mai amănunțită a prezenței lui Mihai Viteazul în zonă, a domniei lui Antonie Vodă din Popești, a participării locuitorilor comunei la războiul de independență (1877-1878), la războiul de întregire națională (1916-1918), la al doilea război mondial (1941-1945).

De-a lungul întregii lucrări, am remarcat capacitatea/abilitatea autorului de a adecva tonul scriiturii la subiectul tratat. În cea mai mare parte a volumului, informațiile, având caracter științific, au fost redactate pe un ton sobru cu accent pe exactitatea și corectitudinea formulărilor. În capitolul de istorie a localităților comunei, unde s-au expus uneori fapte romantice, „de inimă”, cum au fost cele referitoare la fiica lui Mihai Viteazul, tonul s-a îndulcit/înduioșat și romanțat: „...Tudora creștea, și în primăvara lui 1597, când (Mihai) Vodă a stat mai mult în părțile acestea, în legătură cu întemeierea târgului Ploiești, va băga și el de seamă că nu mai era o copilă, ci o fată voinicuță, foc de frumoasă, cu mult har și cu vino-ncoa. Chiar dacă atunci nu se va fi întâmplat mai mult decât câteva sărutări și dezmierdări, nu cu mult mai târziu, Mihai-Voievod nu și-a mai putut stăpâni pornirile de bărbat...” (p.38). Sau: “Un document, înduioșător, prin conținut și, deopotrivă, interesant pentru credința și conduita de atunci a oamenilor, poartă data de 16 decembrie 1677. Stăpâna Maria (Marica), fiica lui Antonie –Vodă, se spune, a pus să fie redactat un document, prin care, după moartea ei, lasă moștenire Mânăstirii Târgșor: o cobiliță, un pogon și jumătate, din podgoria de pe dealul Scăieni, și zece stupi” pentru a fi îngropată în mânăstire și a i se face sărindar (rugăciuni vreme de 40 zile). (p.54)

În mod corespunzător, tonul a devenit solemn și înălțător, când s-au relatat faptele de arme din războaiele menționate. După ce enumeră numele ostașilor căzuți în lupte, autorul adaugă: „Este, considerăm, cea mai emoționantă pagină de istorie știută, pe care am parcurs-o până acum. Se mai poate remarca, de asemenea, că cei mai mulți eroi sunt din prima conflagrație, moment care, ulterior, a favorizat Marea Unire de la 1918 și în care sunt cuprinse aproape toate satele aparținătoare comunei. A fost un avânt și o înflăcărare, care au avut suportul întregii națiuni. Ferice de acele locuri ai căror martiri nu s-au jertfit în zadar”. (p.45)

Partea social-politică a studiului monografic începe cu examinarea problemei proprietății asupra pământului, întrucât relațiile sociale sunt, în principal, raporturi de proprietate. După câteva scurte referiri la tipul rural de proprietate asupra pământului în evul mediu, autorul dezvoltă aspecte de trecerea la tipul de

proprietate privată, specific epocii moderne. Se insistă asupra importanței reformei lui Al.I.Cuza din 1864 și a reformei agrare din 1921, în acest proces. Sunt prezentate mai detaliat câteva mari proprietăți. Autorul nu scapă din vedere faptul că, statistic, mica proprietate țărănească era dominantă și analizează, pe categorii sociale țărănești, elementele specifice traiului: locuința, munca, hrana, igiena.

Un spațiu mai extins este alocat înfățișării **culturii populare**, obiceiurilor, datinilor și tradițiilor. Ca un adevărat folclorist, autorul prezintă principalele obiceiuri și datini de iarnă: colindele, plugușorul, vasilca, steaua, capra, ursul, căluții, sorcova, iordanul. Descrierea fiecărui obicei este însoțită de reproducerea textului, utilă astăzi când se uită ori se degradează textul și interpretarea lui sub presiunea modernității, ca și a faptului că Brazii au depășit stadiul de așezare rurală, fiind în curs de urbanizare. Obiceiurile sunt înfățișate în dinamismul lor, până la actualitate. Obiceiurile de primăvară și vară: zilele babei, sărbătorirea Paștelui, paparudele, călușul, petrecerile de armindenii, tânjeala sunt tratate în același spirit.

Dintre obiceiurile noi, ne este înfățișat balul, forma modernă a vechilor petreceri cu dans (hore) și sărbătorile naționale.

Obiceiurile și tradițiile de grup restrâns, familiale ori personale : nașterea copilului, botezul, nunta, moartea, pomenile (lipsește ziua onomastică) sunt înfățișate în elementele lor de permanență, durabile. Nunta și părțile ei, cununia civilă și cununia religioasă, descrierea ceremonialului, redarea textului orațiilor este completată cu informații privind conviețuirea soților.

Autorul completează acest capitol cu elementele literare ale culturii populare, însoțind descrierea teoretică de texte edificatoare și expresive: strigături, proverbe, zicători, descântece (pentru deochi, pentru sperietură, de dragoste ori pentru diferite boli: urcior, gâlcii, aplecat).

Modul de conducere al comunității locale, administrația locală ne este înfățișată în evoluția ei istorică. Rarele izvoare istorice, surse de informații ce fac referire la această problemă nu au permis o tratare exhaustivă pentru perioada dinaintea de 1831, când s-au înființat arhivele și de domnia lui Al.I.Cuza. Pentru perioada următoare s-au putut prezenta informații suficiente în legătură cu organele administrației locale și atribuțiile lor. De o prezentare extinsă au beneficiat sigiliile sătești și interpretarea legendelor/emblemelor acestora. Legile administrative din 1925, din 1929 și 1968, legea 351 din 24 august 2001, au fost analizate, între altele, și sub aspectul factorilor ce au influențat organizarea administrativă: înființarea Unirii din 1918, modelul sovietic, evenimentele din 1989 etc. S-a insistat asupra bugetului comunal, indicându-se sursele de venituri și obiectivele cheltuielilor.

INGINER NICOLAE CĂTUNEANU (V)

— de Constantin Dobrescu, Radu Cătuneanu —

La 1 noiembrie 1936, cu ocazia festivalului Asociației Muzicale „Pelișor” organizat în onoarea profesorului și compozitorului I.C. Danielescu, care a avut loc în Amfiteatrul Liceului „Sfinții Petru și Pavel”, inginerului N. Cătuneanu i s-a acordat o diplomă de onoare. Pentru ziaristul Stavăr, directorul proprietar al gazetei „Virtutea” din Ploiești, ing. N.Cătuneanu era „Românul, oțelitul patriot, omul minte superioară”. În ziua de 27 noiembrie 1944 a participat împreună cu primarul Ploieștiului -G. Vasilescu, av. Constantinescu-Bordeni, prof. I. Grigore, av. Nae Atanasiu, av. G. Manolescu și alții la audierea Conferinței pe care prof. univ. Gh. Brătianu - căpitan (rez.) de artilerie a prezentat-o în Amfiteatrul Liceului „Sfinții Petru și Pavel”, sub auspiciile Asociației Profesorilor Secundari din Ploiești, intitulată „ Misiunea istorică a Ungariei”. Ing. N. Cătuneanu a fost apropiat de profesorii I.Th. Grigore și N.Simache de care îl legau aceleași idealuri liberale. Împreună cu aceștia era membru al Asociației Prietenii Liceului „Sfinții Petru și Pavel” care avea ca scop strângerea de fonduri necesare refacerii monumentalei clădiri a liceului, distrusă de raiduri ale aviației anglo-americe. Această Asociație s-a constituit la 24 ianuarie 1945, președinte fiind C. Ceruleanu. Mai făceau parte și ing. P. Bejan, Ștefan Moțoiu, V. Nicolau, prof. C.M. Râpeanu, Toma Socolescu, etc. Ca luptător pentru Reîntregirea Hotarelor României, ing. N. Cătuneanu a semnat și a participat la întrunirea de protest a liberalilor contra hotărârii Ligii Națiunilor în problema optanților unguri, adunare care a avut loc în sala cinematografului Odeon din Ploiești în ziua de 25 martie 1928. Presa prahoveană consemnează participarea ing. N. Cătuneanu la primirea la Ploiești a deputatului francez Charles Bertrand, președintele Federației Interliale a foștilor luptători din Paris. Acesta a sosit la Ploiești în ziua de 25 septembrie 1928, la invitația societății „ Apărătorii Patriei”. Alături de ing. P. Bejan, ing. N. Cătuneanu s-a implicat în anul 1929, ca fost artilerist, în ridicarea Monumentului Artileriei, care urma să evoce eroismul și tenacitatea tunarilor care au luptat în Marele Război al Reîntregirii. Ing. N. Cătuneanu era vicepreședintele Uniunii Ofițerilor de Rezervă-secția Prahova, al cărei președinte era Gh. Ballif, organizație care s-a înscris într-un cadru festiv în data de 14 ianuarie 1939 în Frontul Renașterii Naționale „pentru a ne servi până la sacrificiul Țara și Regele”. Documentul respectiv a fost semnat de aproape toată elita culturală și tehnică a Ploieștiului, printre care amintim pe: prof. D.Munteanu-Râmnic, av. C. Ceruleanu- fost senator, col. C.Tacit, Gh. Iosifescu - Președintele Camerei de Comerț și Industrie, col. dr. Al. Constantinescu, col. V. Petheu, cap. A. Fătuleț, av. Gh. Nicodinescu, av. V. Nicolau, I. Manolescu, Gh. Brănescu, ing. Al. Manoliu, ing. D. Ionescu, cap. I.Papadopol, profesorii D. Savu, Gh. Ștefan, după cum consemnează ziarul „România” din 16 ianuarie 1939.

LEONIDA SECREȚEANU (1914-1978) (IV)

— de Constantin Dobrescu —

Una din cele mai importante inițiative promovate de Leonida Secrețeanu a fost înființarea ASOCIAȚIILOR de ajutor reciproc pentru cazuri de boală și deces. De asemenea, a inițiat organizarea de ȘCOLI pentru formarea muncitorilor la care a predat chiar el însuși, unde ANALFABEȚII erau învățați să citească și să scrie. În luna octombrie 1942 poetul participă la solemnitatea de deschidere a Cursului Profesional de Ucenici, care funcționa la Școala primară de băieți nr.5 din Str. Romană nr. 76. La serbarea cu caracter cultural din 6 iulie 1942 de la Șchela MORENI A SOCIETĂȚII „CREDITUL MINIER” a participat și Leonida Secrețeanu. Cu această ocazie s-a prezentat și piesa de teatru „S-a stins candela” de C. MANOLACHE, de către un grup de artiști diletanți. Leonida Secrețeanu a participat în ziua de 2 decembrie 1942 la inaugurarea sălii de festivități și bibliotecii secției M.L. a Întreprinderilor Municipiului Ploiești (I.M.P.) alături de col. G. BARTOLOMEU prefectul județului PRAHOVA, av. G.N. IONESCU primarul PLOIEȘTIULUI și ing. P. IVĂNCEANU directorul I.M.P.

Poetul făcea parte din anul 1942 ca membru din Căminul Cultural “Voevodul Mihai” din Ploiești, alături de I. A. Bassarabescu, Toma Socolescu, Dan Munteanu – Râmnic, Andrei Rădulescu, C. Rădulescu – Motru, Emanoil Bucuta și mulți alții.

În ziua de 7 iunie 1943 poetul participă în calitate de organizator la șezătoarea culturală a “Căminului Cultural “Voevodul Mihai” care a avut loc în Amfiteatrul liceului “Sfinții Petru și Pavel”. La reușita acestei manifestări culturale au contribuit scriitorii Ion Minulescu, Simion Stolnicul, Coca Farago, Ion Frunzetti, Virgil Carianopol (1908 – 1984) precum și ploieștenii C. N. Dumitrescu, Florea Voican și M. Bonciu “care au citit din operele lor”. La sfârșitul lunii august 1943 are loc la Ploiești o amplă Comemorare a lui Ionel Fernic (1901-1938) „binecunoscut cântăreț și poet român”. Cu ocazia împlinirii a cinci ani de la moartea sa tragică în urma unui accident aviatic în nordul Moldovei. De menționat că Ionel Fernic a plecat cu avionul de la CERNĂUȚI, dorind în mod expres să fie la BUCUREȘTI, la înmormântarea reginei MARIA. Nu a mai ajuns deoarece „și-a găsit moartea în înălțimile albastre și printre crestele munților cântați în romanțele lui”. Trupul lui zdrobit a fost incinerat ca și al prof.univ. C. Stere de la BUCOV. Un destin tragic a avut și vărul său George G. FERNIC la 9 noiembrie 1930, care și-a găsit moartea la un miting aviatic în SUA la Chicago. Cu ocazia comemorării lui Ionel Fernic a vorbit romancierul Petre Bellu, Leonida Secrețeanu care „prin dulceața versului său a reușit să smulgă multe aplauze auditoriului”, precum și C.N. Dragomirescu, N. Dinu și Florea Voican iar cântărețul Cioculescu a interpretat melodii ale lui Ionel FERNIC.

De asemenea, Leonida Secrețeanu participă în ziua de 6 iunie 1942 la Sfatul Căminului Cultural Universitar din Ploiești alături de Mircea Ionescu – Quintus, Romulus Spirescu, C. Popescu – Gruia, Virgil Șerbănescu, etc. Cu ocazia adunării generale a șefilor de secții Muncă și lumină din Ploiești și județul Prahova din 26 august 1942 Leonida Secrețeanu în calitate de inspector al Oficiului „Muncă și Lumină” Ploiești a expeditat o telegramă Regelui Mihai I în

care menționa că șefii de secții Muncă și Lumină „și-au închinat întreaga activitate și viața lor în folosul și pentru binele Neamului Românesc, își îndreaptă întăile lor gânduri către Majestatea Voastră, rege al tuturor Românilor, Rege al prestigiului și al realizărilor românești”. La această telegramă Mareșalul Curții Regale răspunde în numele Regelui printr-o telegramă de mulțumire.

În ziua de 6 septembrie 1942, cu ocazia aniversării a doi ani de la urcarea pe tron a regelui Mihai I, Secția „Muncă și Lumină” a Societății „Astra Română” din Țința și Băicoi a organizat o frumoasă serbare câmpenească, la care a participat și Leonida Secrețeanu Inspectorul Oficiului „Muncă și Lumină”. În prezența a „500 muncitori și intelectuali” ing. O. Panov a arătat „printr-o cuvântare simțită și documentată” importanța serbărilor în educarea națională a muncitorilor iar Ilie Radu a vorbit despre importanța zilei de 6 septembrie în Istoria neamului românesc. Programul a mai cuprins recitări de versuri, coruri, dansuri naționale și piesa de teatru „Plata Birului”. Serbarea s-a încheiat cu o alocuțiune a lui Leonida Secrețeanu prin care solicita celor prezenți: „Să ne străduim, să ne cucerim locul pe care-l merităm în lume”.

În calitate de inspector al organizației „Muncă și lumină”, Leonida Secrețeanu participă în ziua de 7 octombrie 1942 la „foarte reușita manifestație patriotică”, care s-a desfășurat la Uzinele Getta din Ploiești la care au participat 300 de funcționari și muncitori.

Prof. George Iancu Ghidu de la liceul „Sfinții Petru și Pavel” din Ploiești a conferențiat despre „Cartea și foloasele ei”, fiind „urmărit cu interes și viu aplaudat”, după care a urmat „un program bogat format din coruri și poezii patriotice și populare, orchestră de muzicuțe, dansuri naționale executate de Corul și echipa ucenicilor de la această fabrică.

În calitate de Inspector „Muncă și Lumină”, Leonida Secrețeanu a conferențiat în ziua de 27 noiembrie 1942 în cadrul Societății „Astra Română” la șezătoarea culturală dedicată zilei de 1 decembrie 1918 și împlinirii unui an de la adoptarea legii «Muncă și Lumină» (22 decembrie 1941), despre însemnătatea acestei legi și mai ales despre scopul urmărit de organizația «Muncă și Lumină» și anume de a înălța viața sufletească a muncitorimii prahovene”. La șezătoarea culturală din 31 martie 1944 a secției „Muncă și Lumină” desfășurată tot la „Astra Română” din Ploiești s-a executat în primă audiere de către Corul societății, marșul solemn „Avem un vis” pe versuri de Leonida Secrețeanu și muzică de A. Butaș. Prin decizia Ministerului Culturii și Propagandei, poetul a fost numit profesor suplinitor de istorie și geografie la Centrul nr. 4 Cursuri profesionale pentru Ucenici.

Nu putem omite faptul că Leonida Secrețeanu a făcut parte din grupul literar „Echinoc” care funcționa în cadrul Bibliotecii „N. Iorga” din 15 aprilie 1946.

În cadrul primei ședințe „s-a făcut critica poeziilor citite de poezii M. Ionescu – Quintus, C. Mihăilescu Titus și Leonida Secrețeanu”. Poetul a fost membru fondator sau conducător al unor cenacluri și societăți literare din Ploiești ca „Nicolae Iorga”, „Gândul nostrum”, „I.L. Caragiale”, activează și la grupări din București ca „George Coșbuc”, „Tudor Mușatescu”, „Cincinat Pavelescu” etc...

Din punct de vedere politic a fost înregimentat după 1945 în P.N.L. gruparea Gh. Tătărescu. Astfel participă la

întrunirea liberală din 25 august 1946 din sectorul Sfânta Ecaterina, cu care ocazie susține și o conferință. La întrunirea liberarilor din ianuarie 1946, cu care ocazie s-a comemorat I.G. Duca în piața cu același nume din Ploiești, a participat și a luat cuvântul și Leonida Secrețeanu, alături de prof. T.I. Grigore și Victor Nicolau.

Leonida Secrețeanu a luat cuvântul și la întrunirea liberală de la sala „Scala” (actualul Teatru Toma Caragiu) din 27 octombrie 1946, la care au participat aproximativ 3000 de persoane. Leonida Secrețeanu a participat și la două întruniri ale B.P.D. Prahova, care au avut loc în ziua de 15 noiembrie 1946. Poetul a fost întemnițat pe motive politice (1954-1957) „pentru activitate legionară desfășurată în presă” ca să fie din nou (1960-1963). Adversarii l-au poreclit „Legionarul”. Interesant este faptul că cea mai documentată lucrare dedicată mișcării legionare apărută după 1990 intitulată „Radiografia Dreptei Românești” (1927-1941) semnată de Gh. Buzatu și colaboratorii nu-l menționează pe Leonida Secrețeanu nici măcar ca simpatizant.

În calitate de autor al acestui medalion dedicat poetului, menționez că l-am cunoscut pe Leonida Secrețeanu în perioada 1975-1976, când amândoi făceam parte din brigada cultural-științifică a Comitetului de Cultură și Educație Socialistă din Prahova și ne deplasam prin comunele județului Prahova, împărțind locuitorilor acestora date despre evenimente istorice sau recitând versuri. Leonida Secrețeanu era o fire discretă, temătoare, marcată de faptul că era mai mult marginalizat, decât apreciat de comuniști. Practic, poetul a făcut parte din generația irosită, sacrificată după instaurarea comunismului prin forța baionetelor rusești. Poetul va înceta din viață în aprilie 1978.

În semn de prețuire a celui care a fost poetul Leonida Secrețeanu, se cuvine ca factorii de cultură din județ să reediteze opera poetică a acestuia și să amplaseze într-un squar al unei grădini publice din Ploiești un bust omagial, ca semn al trecerii sale prin viață, pentru ca și tânăra generație să știe cine a fost acest poet.

Bibliografie:

- Aurică Simion, Preliminarii politico-diplomatice ale insurecției române din august 1944, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1979;
 Ion Șugariu, Viața Poeziei, Editura Marineasa, Timișoara, 1999, Ediție și tabel cronologic de lector univ.dr. Marcel Crihană;
 C.M. Râpeanu și N. I. Simache, Contribuții la Istoricul presei prahovene, Muzeul de Istorie al Județului Prahova, 1970;
 Paul D. Popescu în colab. Între aspirații și împliniri. Liceul de matematică-fizică „I.L. Caragiale” din Ploiești, 1989;
 Nicolae Dumitrescu, Ploiești Orizonturi culturale de ieri și de azi Consiliul Județean Prahova, Ploiești, 2005, Cuvânt înainte Acad. Eugen Simion;
 C. Dobrescu, *Istoria Rafinării „Astra – Română” Ploiești reflectată în documente (1889 – 1948)*, Editura Karmat Presa, Ploiești, 1998;
 C. Dobrescu, *Viața Culturală a Municipiului Ploiești și a Județului Prahova (1900 – 1948). Documente*, Editura Silex, București 1997;
 C. Dobrescu, *Bustul lui I.L. Caragiale de la Ploiești*, revista „Atitudini” (Ploiești) nr. 7 (52) iulie 2011;
 Marian Chirulescu (în colaborare), *Personalități prahovene – Dicționar biobibliografic*, Ploiești, Editura Premier, 2002, Ediția a doua, revizuită, actualizată și adăugită;
Tribuna, 26 august 1942, 14 septembrie 1942, 11 octombrie 1942, 10 mai 1942, 15 octombrie 1943;
Presa, 24 aprilie 1946, 25 august 1946;
Prahova noastră, 4 noiembrie 1939, 8 iunie 1942;
Timpu, 4 iunie 1942;
Universul, 2 decembrie 1942;
Deșteptarea României, 20 aprilie 1937;
Curentul, 10 iulie 1942, 9 august 1942, 19 septembrie 1942, 15 octombrie 1942;
Monitorul Oficial nr. 11 din 14 ianuarie 1943, p.423.

SOCIETATEA PLOIEȘTEANĂ DE LA 1918 LA 1940 (II)

de Ion Șt. Baicu

În deceniile dintre cele două războaie mondiale, SOCIETATEA PLOIEȘTEANĂ, aproape sincronizată cu cea românească, a devenit mult mai complexă și și-a schimbat înfățișarea ca urmare a importanțelor mutații din viața economică și a accelerării istoricului proces de modernizare a statului român, a instituțiilor și a așezămintelor sale de pe toate palierele. De altfel, dezvoltarea economico-socială, politică și culturală a României interbelice, inclusiv a orașului Ploiești, s-a înscris în cadrul unei STRATEGII îndelungate, rolul decisiv revenindu-le, se știe, cu prioritate, guvernărilor liberale în frunte cu valoroasa familie a BRĂTIENILOR; în context, în istoriografie s-a și afirmat: «Faptele și ideile economice dovedesc că anul 1918 nu a despărțit două epoci istorice mult diferite. Marea Unire a contribuit, în mod real, la îmbogățirea și la potențarea dezbaterilor asupra modernizării țării, ele având o semnificativă tradiție încă din a doua jumătate a secolului XIX»⁽⁵⁾, începând cu opera reformatoare din timpul domniei lui Al. I. Cuza și continuând cu beneficele acte de încurajare a industriei autohtone din anii 1887 și 1895; se înțelege că aportul a fost substanțial și din partea unor proeminenți teoreticieni precum economistul Petre S. Aurelian⁽⁶⁾ și istoricul Alex. D. Xenopol.⁽⁷⁾ Se cunoaște faptul că, în vreme ce satul, inclusiv cel prahovean, rămânea, în epocă, încă un mediu tradițional, orașul, desigur și urbea Ploiești, a fost mai receptiv la elementele de noutate, la fenomenul benefic al modernizării structurilor sale de ordin economic și social. Din sursele studiate a reieșit că, la Ploiești, ca și în întreaga țară, categoriile și grupurile socio-profesionale din epocă s-au individualizat în mod evident, ba chiar s-au omogenizat ceva mai limpede față de perioada anterioară, fiecare promovând și scopurile și interesele pe diverse planuri de activitate: economic, politico-ideologic, cultural, în unele cazuri și religios. Să debutăm aci cu prezentarea BURGHEZIEI – categorie socială de prim rang și aflată în ascensiune alertă în perioada interbelică. Merită subliniat că ea și-a consolidat vizibil rolul economic și politic după constituirea cadrului industrial și bancaro-financiar al României Mari; se poate aprecia că atunci, în adevăr, întreprinzătorii capitaliști, inclusiv cei ploieșteni, au fost cei care au trasat linia de dezvoltare și de modernizare a societății autohtone. În acei ani postbelici s-a conturat un puternic grup al marii burghezii cu preocupări deosebit de avantajoase în domeniul industrial, dar și în sfera bancară: din rândurile ei s-au ridicat, până la vârful, oameni – români și de altă naționalitate – așa cum au fost, de pildă, în capitală, următorii: Nicolae Malaxa, Max Auschnitt, Ion Gigurtu, Oscar Kaufman, Ion Bujoiu și Dumitru Mociorniță, cel din urmă la origini prahovean și adept al ideologiei naționale, uneori cu accente «naționaliste», promovate, în epocă, de Nicolae Iorga; în context, unii dintre ei, îndeosebi primii doi, au devenit «importanți membri ai camarilei regale», întrecându-se în «a câștiga favorurile lui Carol al II-lea» și pe cele ale metresei acestuia «Elena Lupescu» - se arată în revista «HISTORIA», nr. 121, ian., 2012. Vezi și romanul Vulpea Roșcată, în 1960, Madrid, autor Pamfil Șeicaru.

DOCTRINE ȘI CURENTE POLITICE (III)

NOTIUNILE DE DOCTRINĂ ȘI DE CURENT POLITIC

de Ion Ștefan Baicu

În epoca modernă, dar mai ales în epoca contemporană – de la Primul Război Mondial și până în prezent - știința politică a înregistrat o ascensiune vertiginoasă. În context, ea va căpăta, însă, după cel de al Doilea Război Mondial, o denumire nouă, aceea de **politologie**; de precizat că cei doi termeni au fost și au rămas sinonimi. Cercetarea etimologiei lor a confirmat că originea noțiunii de politologie provine din cuvintele grecești **polis = stat, cetate** și **logos = cuvânt, știință**, semnificând, prin urmare, știința despre cetate, adică despre statul antic din vechea Eladă; el era compus dintr-un oraș, din suburbii și din colonii. Deci, în fond, disciplina în cauză se va chema fie **știința politică**, fie **politologie**, cel din urmă termen, se știe, deja impunându-se, în prezent, în importante medii socio-profesionale, în primul rând în învățământul superior, inclusiv la U.P.G. din PLOIEȘTI – cf. manual, 2003, **POLITOLOGIE**, de Călin VÂLSAN și Emil RĂCILĂ.

Politologia dispune, se înțelege, de o programă analitică aparte, în cadrul căreia un loc de seamă îl ocupă capitolul cu titlul: *Doctrine și Curente Politice*. În legătură cu etimologia cuvântului de **doctrină**: el provine din verbul latinesc **doceo-docere**, care înseamnă **a învăța** pe cineva și de aici substantivul latin **doctrina**, adică **învățare, învățatură** sau infinitivele **a informa, a arăta**. *Doctrinile pot fi: politice, economice, filozofice, militare; în continuare, vom zăbovi, de-a lungul unui număr restrâns de capitole, asupra doctrinelor și curentelor politice din epocile modernă și contemporană în istoria universală și, de asemenea, în Istoria Românilor. Doctrina Politică* poate fi definită ca o concepție teoretică, bine coagulată, referitoare la organizarea și conducerea societății pe baza unor principii și reguli călăuzitoare, reflectând, însă, poziția și interesele unor grupuri și categorii sociale sau pe cele aparținând chiar unor comunități umane, așa cum sunt, de pildă, minoritățile etnice. Din sursele studiate, am ajuns la **concluzia** că doctrinele politice s-au constituit sub forma unor concepții elaborate și argumentate cu privire la: puterea politică în stat, la conținutul și mecanismele ei de exercitare, la rolul instituțiilor și organizațiilor clasei politice, la raporturile dintre guvernanți și guvernați. Să atenționăm, însă, că rolul primordial al oricărei doctrine politice rezidă în a formula și a propune idealuri și programe de activitate, în a explica, argumenta și justifica, în mod credibil, atitudinile și manifestările grupurilor și categoriilor sociale sau pe cele emanând din partea unor comunități umane. Se înțelege de la sine că aici se poate încadra și conduita conducătorilor de la toate nivelurile partidelor și organizațiilor politice din oricare țară, deci și din ROMÂNIA.

(1) Luminița Iacob, Modernizare-Europenism, vol.II, Editura Universității Al. I. Cuza din Iași, 1995, p. 175

(2) Petre S. Aurelian, Opere Economice, Buc., Editura Academiei Române, 1967

(3) A. D. Xenopol, Opere Economice, Buc., Editura Academiei Române, 1967 Continuare în numărul viitor

DAN GULEA – DUBLĂ LANSARE DE CARTE

de Elena Trifan

Vineri, 24 mai 2019, la Biblioteca Județeană „Nicolae Iorga” din Ploiești, profesorul, criticul și istoricul literar Dan Gulea și-a lansat cele două cărți: „Nouă tipuri de lectură. Cu o excursie în critica și teoria literară” și „Eugen Lovinescu inedite: autografe, prefete, cereri și petiții, alte documente (1896-1943)”.

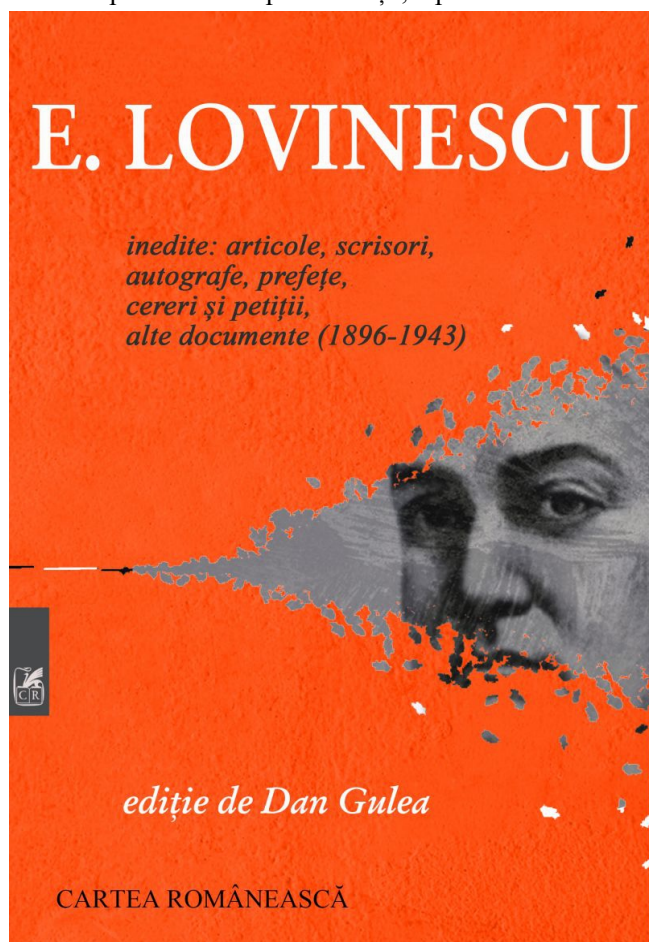
Activitatea a fost moderată de Bogdan Stoicescu. Invitat special a fost prof.univ.dr. Ion Bogdan Lefter, profesor la Facultatea de Litere a Universității București, analist politic, poet, critic și istoric literar.

Ambele cărți au fost publicate la Editura Cartea Românească în anul 2018 și au fost prezentate de Bogdan Stoicescu și de Ion Bogdan Lefter.

Bogdan Stoicescu a considerat cele două cărți ușor atipice: una de critică literară „Nouă tipuri de lectură. Cu o excursie în critica și teoria literară” și cealaltă o culegere de documente inedite despre Eugen Lovinescu.

Criticul literar Ion Bogdan Lefter în expozeul Domniei Sale a evidențiat aspecte ale legăturilor culturale București – Ploiești, ale relației proprii pe care a avut-o și o are cu mediile culturale ploieștene și și-a exprimat încrederea că în lumea viitorului cartea și bibliotecile nu vor dispărea.

În ceea ce privește personalitatea lui Dan Gulea l-a numit unul dintre cei mai valoroși critici literari români, un profesor cu preocupări didactice și de cercetare performante. L-a asemănat cu un arheolog care caută în adâncuri pentru a descoperi fundații, aspecte inedite.

Din creația lui Dan Gulea s-a oprit asupra temei ploieștene prezente mai ales într-o carte despre o piesă nescrisă a lui Caragiale și în cartea „Pluviografii”, o colecție de studii despre Ploiești al cărui nume se spune că vine de la ploaie.

Cum era și firesc în centrul atenției s-au aflat cele două cărți care au constituit subiectul acestei întâlniri.

În cartea „Nouă tipuri de lectură. Cu o excursie în critica și teoria literară” Dan Gulea atent la tot ceea ce se scrie în critica literară astăzi a prezentat 9 feluri de a interpreta literatura din perspectiva anumitor critici: lectura psihanalitică, literală, mitic-arhetipală, biografică, lectură și ideologie, moda și literatura, queer studies, imagologică, nontextuală. Un capitol se numește „Note pentru o monografie: Mircea Cărtărescu.”

Cei 9 critici analizați sunt: Nicolae Manolescu, Mircea Angheliescu, Cornel Ungureanu, Ion Bogdan Lefter, Romanița Constantinescu, Răzvan Voncu, Andrei Oișteanu, George Neagoe, Costi Rogozeanu.

În ceea ce privește cartea „Eugen Lovinescu inedite: autografe, prefete, cereri și petiții, alte documente (1896-1943)” Ion Bogdan Lefter a apreciat faptul că Dan Gulea a descoperit aspecte neobservate până acum de critica literară, reușind să ofere cititorilor o carte de istorie literară de mare performanță. Astfel atenția autorului s-a oprit asupra tangențelor lui Eugen Lovinescu cu orașul Ploiești, autografe, dedicații inedite, corespondența cu Hortensia Papadat Bengescu și alte documente inedite.

Activitatea s-a încheiat cu un dialog despre rolul recenziei în istoria literară și cu o sesiune de autografe.

CULTURA ȘI ARTA – CONTRIBUȚII ȘI FRUSTRĂRI ÎN PROCESUL GLOBALIZĂRII (III) Etnomelos și globalizare noosică la români

de Neculai I. Vicol

Am considerat necesar a face un popas în minunatul cadru al muzicii, și în mod deosebit al cântului românesc, pentru a descifra mai lesne și mai corect sufletul românului, sensibilitatea aleasă de care dispune el și care constituie un imens capital simbolic ce prin educație poate fi convertit în forme de capital generatoare de progres social. Sunt cunoscute numeroase experiențe realizate în diverse domenii de activitate, când prin crearea unui ambient muzical adecvat, eficiența, realizările, productivitatea, au crescut.

Cum inima fără aportul minții nu se poate *spiritual* bucura, așa cum nici mintea fără aportul inimii nu se poate *material* bucura, rezultă că simbioza dihotomică necesară dar nu suficientă pentru o bucurie reală - întrucât fără Dumnezeu, omul nu poate face nimic bun – poate fi constructivă.

Nicolae Iorga, într-una din înregistrările Radiodifuziunii naționale Române, spunea că *Psaltirea este abecedarul abecedarului românului*. Dorind să sublinieze importanța Psalmilor pentru poporul născut o dată cu Biserica, istoricul Nicolae Iorga obișnuia să spună că poporul român „s-a născut în tinda Bisericii, iar abecedarul pe care a învățat să citească a fost „Psaltirea“.

Cartea Psalmilor, sau Psaltirea cum o denumesc românii, și care în original se numește Seifor tehlim și Cartea Slăvirilor, începe cu Dumnezeu binecuvântând omul și se sfârșește cu omul binecuvântându-L pe Dumnezeu. Pentru români, așa cum Psalmii au fost și rămân „Cartea de rugăciune“ a credincioșilor creștini, versificați și puși pe melodii, Psalmii au constituit și prima lor „Carte de cântări“. Primele cântări și imnuri de cult atestă legătura cu modurile muzicii antice; Biserica preluând modurile antichității și dezvoltându-le în noile condiții ale feudalismului în acel timp, centrul cultural și religios al țărilor apusene era Roma, iar al celor din Răsărit era Bizanțul. Deci muzica și cultura românească au fost influențate de cultura și muzica bizantină. Ion Damaschinul adună toate cântările bisericești bizantine și creează sistemul de notare a muzicii bisericești, sistem care în secolul al XII-lea va fi înlocuit cu cel al lui Cucuzel și care mai târziu va fi îmbunătățit de Macarie și Anton Pann. Iau ființă și se dezvoltă școli de cântări bisericești la Suceava, Putna, Școala Movileștilor etc., care reprezintă importante centre de cultură, precum și Școala organiștilor din Brașov și Sibiu (Brezul, 1974, p. 23-40 passim).

Din cercetările muzicologice pe care le-a realizat George Brezul, mai aflăm că misionarii care au transmis învățătura apostolilor și altor popoare, au dus, oral bineînțeles, și imnurile și cântecele care căpătaseră consacrare cultică și spirituală a noii religii. Lipsa fixării semiografice a acestor prime cântări creștine, precum și nesigura, întâmplătoare înzestrare muzicală a misionarilor dar și nedefinirea încă a stilului particular al muzicii creștine, au contribuit desigur la inerente modificări ale repertoriului.

METODA AUTOBIOGRAFICĂ

de Angela Cârlan

Alături de metode, precum observația, experimentul, convorbirea, metodă autobiografică este o metodă a psihologiei școlare. Se bazează pe reconstrucția istoriei individului, în vederea desprinderii acelor situații, împrejurări și evenimente care pot avea efect asupra stării lui actuale.

Metodă autobiografică este o metodă de formare reală care, înainte de a lasă indivizii să își dezvolte cunoștințele și competențele în legătură cu ceva, își propune să facă indivizii să se dezvolte din punct de vedere al cunoașterii de sine. Etichetele atribuite acestei metode sunt: “Life stories”, “Autobiography”, “Biographical and narrative approach”, “Autobiographical method”.

Din studiile italianului Duccio Demetrio, urmând metoda autobiografică, o persoană în fața unei foi albe de hârtie trebuie să își exprime trăirile prin cuvinte sau desene. Persoana este protagonistul propriei povești și trebuie să fie sinceră în ceea ce privește evenimentele pozitive, eșecurile, greșelile, evenimentele mai mult sau mai puțin dramatice din trecutul său. Este o activitate prin care persoana își re trăiește și dă un nou înțeles experiențelor trăite. Acest proces are valoare atât pentru cel ce povestește, cât și pentru cititor.

Pentru adolescenți, practica autobiografică este un exercițiu de maturizare. Prin autobiografie, adolescenții se văd în comparație cu amintirile lor într-un proces continuu de autoeducare. Rezultatele așteptate sunt: - să învețe din experiențele din trecut; - să devină conștienți de semnificația anumitor evenimente; - să conștientizeze dorința de a cunoaște poveștile altor oameni și lumea înconjurătoare; - să descopere viața altor oameni, astfel devenind mai creativi.

Înainte de a fi utilă elevilor, abordarea autobiografică este utilă pentru cadrele didactice, deoarece le permite să implice adolescentul în procesul de predare și să ofere noi înțelesuri sarcinii de formare. Așadar, cadrele didactice trebuie să analizeze poveștile de viață ale elevilor lor, pentru a le dezvolta “narațiunea personală” și a-i ajuta să construiască astfel de povești prin care să reflecteze asupra propriei persoane.

Reguli pentru aplicarea acestei metode în școală în relația profesor-elev / elev-elev: - Profesorii care doresc să utilizeze această metodă în școală, trebuie să o aplice pe ei înșiși; - Atunci când se utilizează această tehnică, trebuie amintit faptul că ascultătorul nu are voie să intervină în nici un fel; - Trebuie respectat dreptul la intimidare.

Deși este o metodă folosită cu precădere în psihologia personalității, ea poate fi aplicată în cadrul orelor de consiliere și orientare vocațională, astfel: - în școala primară, copiii își pot realiza autobiografia prin desene pe foaie de hârtie sau folosind calculatorul, internetul, programe de desenare online; - în liceu, profesorii trebuie să găsească unele subiecte legate de vârsta adolescenților: păreri despre prietenie și relații cu colegii, așteptările cu privire la studiile viitoare, concepții despre dragoste, viață, valori sociale etc. Diferite evenimente neașteptate, încărcate emoțional, frustrante sau stresante (divorțul părinților, lipsa unui părinte sau chiar a amândurora din cauza decesului sau pentru ca sunt plecați în străinătate, boli, accidente, schimbări de domiciliu, împrejurarea de a fi copil unic sau de a trai într-o familie cu mai mulți copii, copilăria petrecută într-un orfelinat, etc.), lasă urme asupra personalității copilului. Autobiografiile pot fi scrise sub formă unor scrisori, sub formă unei povești, basme, pe foaie de hârtie sau cu ajutorul computerului, folosind programe de editare de text.

În concluzie, metoda autobiografică are drept scop o mai bună autocunoaștere, astfel elevii devin mai conștienți de ei înșiși, iar profesorii conștientizează care sunt nevoile, emoțiile, fricile și dorințele elevilor lor.

STELIAN CONSTANTIN – STELIAN

(3 ianuarie 1904, Câmpina – 18 decembrie 1946, București)

Aspecte inedite privind un scriitor uitat. III – Popasuri Câmpinene – Căsătoria părinților

de Alexandru H. Popa

In memoriam Constantin Hârlav
(14 mai 1950 – 21 martie 2014)

Nelămurirea privind numele de naștere al mamei lui Stelian Constantin m-a determinat să caut la S. J. A. N. – Prahova actul și eventual dosarul de căsătorie al părinților acestuia. Cum la data nașterii viitorului scriitor, mama acestuia avea 19 ani, era firesc să caut documentele căsătoriei părinților cu un an înainte. Din fericire am identificat atât dosarul de căsătorie cât și actul de căsătorie al d-lui Dumitru Maria Constantin cu d-ra Elena Nae Mihăilescu în anul 1903 [1,2].

Dosarul de căsătorie al părinților viitorului scriitor Stelian Constantin, cu numărul 10/1903 [1], cuprinde:

- Cererea de căsătorie a lui Dumitru Maria Constantin din 20 aprilie 1903, scrisă de mână (nu a fost completat un formular tipărit) și semnată de petiționar;
- Pronunțarea de căsătorie din 3 mai 1903, semnată de miri și de “primarul oficer”;
- Publicațiile de căsătorie din 20 aprilie 1903 și 27 aprilie 1903 care au fost afișate pe ușa Primăriei și pe ușa Bisericii Enoriei;
- “Extractele” după actele de naștere ale celor doi miri;
- Certificatul Oficiului Stării Civile al Comunei Urbane Câmpina, din 3 mai 1903, prin care se confirmă că “nu s’ a ivit nici o opoziție la această căsătorie”;
- Certificat de autentificare al actului dotal în valoare de lei 2500 oferit de părinții Nae și Maria Mihăilescu la căsătoria fiicei lor Elena cu d-l Dumitru Maria Constantin.

Din “extractele” după actele de naștere ale mirilor putem semnala:

Dumitru Maria Constantin s-a născut în București în ziua de 6 Octombrie 1880, la ora 6 post meridian în casa din suburbia Spirea Veche, strada 13 Septembrie Nr. 16, fiu natural al domnișoarei Maria Constantin, de 18 ani, necăsătorită. Declarația a fost făcută de D-na Maria Susana, de 47 ani, “moașa care a operat cazul nașterii”, care locuia tot la Nr. 16 de pe strada 13 Septembrie. Martori au fost Ion Dumitru de 53 de ani, gornist ce locuia pe strada Sabinelor și Trușcă Constantin de 32 de ani, tot gornist ce locuia pe strada 13 Septembrie.

Elena Nae Mihăilescu s-a născut la Câmpina în ziua de 14 mai 1884, la ora două post meridian, în casa parinților săi Nae Mihăilescu de 29 ani, cismar și Marița Mihăilescu de 19 ani menajeră. Martori au fost I. P. Davidescu de 26 de ani și Costică Theodorescu de 30 de ani ambii funcționari domiciliați în Câmpina.

Pentru perioada cercetată la Primaria Câmpina dosarele de căsătorie nu s-au păstrat în unități

independente, fiind cusute într-o singură unitate arhivistică pentru un an. În plus la dosarul cercetat așezarea filelor (numerotate) nu s-a făcut în ordinea desfășurării evenimentelor, astfel pronunțarea căsătoriei a fost îndosariată imediat după cererea de căsătorie și nu către sfârșitul dosarului cum ar fi fost firesc.

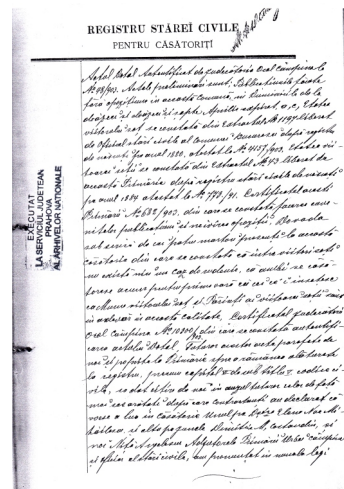
Actul de căsătorie al părinților scriitorului [2], conține 3 pagini și este întocmit conform uzanțelor legale din acea perioadă. În figura 1 este prezentată prima pagină a Actului de căsătorie al părinților scriitorului uitat Stelian Constantin – Stelian. Spre deosebire de dosarul de căsătorie în actul de căsătorie sunt menționați martorii Alexandru Angelescu de 29 ani și Neculae Angelescu de 27 ani de partea soțului și Ion I. Caramalău de 28 ani și Ion Maxim de 70 ani din partea soției, toți funcționari domiciliați în Câmpina. De asemenea se menționează acceptul părinților mirilor la efectuarea căsătoriei. Pentru Maria Constantin se precizează că aceasta locuia pe strada Plăieșilor Nr. 46. Consultând harta cadastrală a municipiului Ploiești întocmită în perioada 1902 – 1904 de Serviciul Geografic al Armatei, pe strada Plăieșilor la Nr. 47 am identificat ca proprietară pe Anica Constantin, probabil mama Mariei Constantin. Pornind de la vârstele Mariei Constantin menționate în actul de căsătorie și în actul de naștere al fiului Dumitru, am identificat în condica bisericii Sfântul Haralambie pentru botezați pe anul 1863 [3], la poziția 4, aflăm că Maria fiica Anei sin Maria și a lui Constantin Petcu dogar, s-a născut în ziua de 29 ghenar 1863 și a fost botezată pe 1 februarie 1863, având-o ca nașă pe Maria Toma sin Stan, brutar, iar preotul Gheorghe a oficiat botezul.

Autorul mulțumește personalului de la S.J.A.N. – Prahova care deservește sala de studiu și domnului profesor Eugen Paveleț pentru ajutorul dat în perioada documentării necesare întocmirii articolului.

În numărul următor al revistei Atitudini, vom prezenta aspecte privind activitatea de profesor la Câmpina a scriitorului Stelian Constantin – Stelian.

Bibliografie

1. * * * – S.J.A.N. – Prahova – Primăria Câmpina, dosar 4/1903, dosar de căsătorie Nr. 10, filele 123 – 134;
2. * * * – S.J.A.N. – Prahova, C.C.R.S.C. – Primaria Câmpina, dosar 31/1903, filele 15 verso și 16 față – verso;
3. * * * – S.J.A.N. – Prahova, C.C.R.S.C. – Ploiești, Biserica Sfântul Haralambie, dosar 2/1832 – 1865, filele 571 verso și 572 față.

PRIMUL PILOT PLOIEȘTEAN - ALEXANDER HENRI SCHWARTZ (V)

de Alexandru Marin

În Buletinul de informații al Grupului 3 Aeronautic Galați, numărul 138 din 16/29 martie 1917 al M.C.G. român, au fost consemnate rezultatele recunoașterilor aeriene, executate de personalul navigant, piloți și observatori din acest grup, cum sunt: „...Misiunile aeriene de recunoaștere executate în zilele de 25-29 martie 1917, în regiunea cuprinsă între Siret-Buzău și Dunăre au semnalat convoaie numeroase și o oarecare activitate pe șoseaua Latinul-Brăila și pe drumurile ce merg paralel, cât și în apropiere de această șosea. Inamicul continua lucrările pentru terminarea liniei ferate ce se construiește la vest de Romanul spre șoseaua Brăila-Latinul, semnalată și de recunoașterile precedente și care au ajuns la 200 m de acea șosea. Vechea linie inamică, care trece prin Tichilești-Lacul Dulce-Tudor Vladimirescu și la vest de Romanul, pare a fi complet refăcută...”. La succesele acestor misiuni a avut o contribuție deosebită și caporalul din Ploiești, observatorul fotograf Alexander H. Schwartz. O altă misiune, executată în după-amiaza zilei de 17/30 martie 1917, între orele 17.15-18.15, echipajul format din sergentul-pilot Paul Magalea și caporalul-observator Alexander H. Schwartz, aflat la bordul avionului Morane Saulnier nr.286, a executat o misiune de recunoaștere în zona Măcin-Brăila, descoperind trei monitoare inamice pe canalul Măcin, iar în portul Brăila, la ancoră, s-au fotografiat mai multe nave comerciale și de război germane. Recunoașterea efectuată a determinat executarea unui bombardament de anvergură asupra portului Brăila și a instalațiilor sale. În ziua de 18/31 martie 1917, timp frumos cu ceață la sol. Grupul 3 Aeronautic a primit ordin de la M.C.G. să fotografieze calea ferată aflată în construcție între localitatea Romanul

și calea ferată Brăila-Ianca. Echipajele româno-franceze urmau să bombardeze și vasele inamice aflate în portul Brăila, instalațiile portuare, docurile, magaziile și atelierile de reparații. Deasemeni trebuia distrusă și bateria grea inamică de la cota 86, care bombardea aproape zilnic orașul Galați. La această misiune au participat 19 avioane, dintre care 14 avioane românești. Participarea echipajelor de pe avioane, româno-franceze a fost următoarea: Escadrila F.5. - căpitan-pilot Radu Irimescu - sublocotenent-observator Ioanid Ralea Ioanid, avion tip F.40 nr.3208; - sublocotenent-pilot Minier - căpitan-observator Meyer, avion tip F.40 nr.2492; - ajutor de sublocotenent - pilot Ioan (Iancu) Dumitrescu - sublocotenent-observator Ștefan Popovici, avion tip F.40 nr.3197; - adjutant-pilot Du Ram - locotenent observator Ballet, avion tip F.40 nr.2580. - Escadrila N.10. - locotenent-pilot Vasile Craiu - căpitan-observator Paul Blery, avion Nieuport XXIII nr.1327; - sergent-pilot Carol Pauckert - caporal-observator Alexander Schwartz, avion Morane Saulnier nr.286; - adjutant-pilot Tresch - căpitan-observator De Pauniat, avion Nieuport XXIII 1348; - marechal de logis (brigadier) - pilot De Bentzmann, avion Nieuport XVII nr.3979. Pilotul francez avea misiunea să asigure protecția formației. Escadrila de bombardament strategic B.M.8; - căpitan-pilot Ștefan Petrescu - bombardier Mercier, avion Breguet nr.253 - locotenent-pilot Cachet - bombardier Labric, avion Breguet nr.264; - caporal-pilot Enel - bombardier Siguret, avion Breguet nr.255; - caporal-pilot Blanchet - bombardier Guimon, avion Breguet nr.252; - caporal-pilot Bourgey - bombardier Pain, avion Breguet nr.251.

Continuare în numărul viitor

La Băile Felix, turistul se poate simți ca un Rege la President! (V)

(Interviu cu doctorul Gheorghe Moraru)

de Daniel Miha

R: - Institutul Cantacuzino este un bun național.
G.M. - Exact, că este de interes național.
R: - Dar să nu trecem peste subiectul cu diplomele dvs. Care vă acoperă doi pereți din cabinet. Câteva cuvinte.
G.M. - Este o diplomă din partea președintelui țării, diplomă de merit „ordinul sanitar în grad de cavaler”, mai e o diplomă de excelență dată de Colegiul Medicilor din Bihor. Am și de la episcopul ortodox al Oradei.
R: - Câteva cuvinte despre tratamente. Ce oferiți, având atât de mulți pacienți din țările Europei?
G.M. - Felixul, datorită apei termale, ne oferă factorul natural de cură. Apa o avem din sondaje, iar proprietățile ei diferă foarte puțin de la o captare la alta.
R: - E din aceeași sursă!
G.M. - Da, în principal în compoziția chimică a apei există Ca, Mg, Potasiu, Sodiu și temperatura variază în funcție de adâncimea forajului. La noi, forajul e la 180 de metri și apa vine la 36-38 grade Celsius, tocmai bună pentru a face recuperare în ea. Noi o folosim atât în cura externă – balneatie, cum se spune, cât și în cura internă – crenoterapie. Are rezultate excepționale în gastrită, ulcer, colite cronice, dischinezii bilo-duodenale, afecțiuni renale.

E o gamă destul de largă unde dă rezultate foarte bune. Ca tratament în cura externă, în balneatie, o folosim în tratamente pentru afecțiuni reumatologice de tip degenerativ, dar și de tip inflamator, cu precizarea că atunci trebuie să fie în perioada de acalmie. De exemplu, așa tratăm spondilartrita anchilozantă sau poliartrita reumatoidă. La fel în cele degenerative, așa numitele „oze”, cum ar fi spondiloze, coxartroze etc. Tot rezultate excepționale obținem cu această cură de apă termală în afecțiunile neurologice fie de tip central, fie de tip periferic, adică plegii sau neuropatii periferice.
R: - Am remarcat faptul că sunteți foarte ocupat la cabinet. Se ajunge la dvs. cu programare?
G.M. - Da. Pacienții sunt consultați, iar tratamentul este individualizat. E important și faptul că sunt medici care au rezerve în a-și trimite pacienții la Felix dacă sunt cardiaci, hipertensivi sau alte boli de inimă. Cei care vin prin sistemul medical nu sunt aruncați direct în baie, ci sunt analizați, supravegheați. Prescriem tratamentul ținând cont și de afecțiunile asociate.
R: - Deci, din fericire, globalizarea nu a ajuns și în actele dvs. medicale...

Continuare în numărul viitor

de Marian Chirulescu

IUNIE

- iunie - 380 de ani de la sfințirea Bisericii "Sfinții Petru și Pavel" ("Biserica Domnească") din Ploiești, de către domnitorul Matei Basarab (1639)
- vara - Se termină construirea și se face sfințirea Bisericii „Sf. Ioan Botezătorul” din Ploiești (1842)
- vara - la ființă Casa de Cultură „I.L. Caragiale” a Municipiului Ploiești (1955)
- iunie - 65 de ani de la nașterea preotului Gheorghe Lazăr (n. 1954, com. Ciorani, Ph.)
- 01/13.06 – S-a născut scriitorul și omul politic Constantin Stere, academician post- mortem (1865-1936, Ph.)
- 01.06 – S- a născut istoricul Gheorghe Eminescu (1895 - 1988)
- 01.06 – Se naște scriitorul Stelu Românașu (Ștefan T. Jianu), de profesie maistru prelucrări la cald (1935, Ploiești)
- 01.06 – Se naște actrița de film Marilyn Monroe (1926-1962)
- 01.06 – Se naște juristul și fotbalistul Viorel Mateianu (1938, com. Lipănești, jud. Ph. -1996)
- 01.06 – Se naște scriitorul Mircea Cărtărescu (1956)
- 02.06 – Se naște pașoptistul Constantin A. Rosetti (1816-1885)
- 02.06 – Se naște scriitorul Thomas Hardy (1840-1928)
- 02.06 – Se naște scriitorul Constantin Stere (1865-1936, Bucov, Ph.)
- 02.06 – Se naște filosoful Ioan Petrovici (1882-1972)
- 02.06 – 115 ani de la nașterea înotătorului și actorului de film Johny Weissmuller (1904) și 35 de ani de la moartea sa (20.01.1984)
- 02.06 – 80 de ani de la nașterea scriitorului Romulus Guga (1939-1983)
- 02.06 – Se naște scriitoarea, prof. Elena Cristina Tătaru (1946, Ploiești)
- 02.06 – Se naște poetul Ștefan Al.-Sașa (n.1950, Cămpina)
- 02.06 – Se naște violonistul și compozitorul Vlad-Mihai Hărlav-Maistorovici (1985, Ploiești)
- 03.06 – 120 de ani de la moartea compozitorului Johann Strauss- fiul (1825-1899)
- 03.06 – 95 de ani de la moartea scriitorului Franz Kafka (1883- 1924)
- 03.06 – S-a născut savantul Edmond Nicolau(1922-1996)
- 03.06 – Se naște criticul literar Mircea Dumitru Coloșenco (1938)
- 03.06 – Se naște poetul, ing. Mircea I. Teculescu (1962, Ploiești)
- 03.06 – Muntenegru și- a declarat independența (2006)
- 04.06 – Ziua Internațională a Copiilor Victime ale Agresiunii
- 04.06 – La București, se înființează Societatea Națională de Cruce Roșie a României (1876)
- 04.06 – Se naște filosoful Nae Ionescu (1890-1940)
- 04.06 – 115 ani de la nașterea istoricului teatrului Ioan Massoff (1904-1985)
- 04.06 – Se decernează primele Premii Pulitzer în presă și literatură (1917)
- 04.06 – Se naște dramaturgul Dinu Grigorescu (1938, Ploiești)
- 04.06 – 80 de ani de la nașterea criticului și istoricului literar, prof. dr. în literatură Constantin Trandafir (1939)
- 04.06 – Se naște scriitorul, dr. în filozofie Viorel Cernica (1957)
- 05.06 – Ziua Mondială a Mediului
- 05.06 – 240 de ani de la nașterea cărturarului român Gheorghe Lazăr (1779 -1823)
- 05.06 – 160 de ani de la nașterea actorului Constantin I. Nottara (1859-1935)
- 05.06 – Se naște scriitorul Federico Garcia Lorca (1898-1936)
- 06.06 – 420 ani de la nașterea pictorului Diego Velazquez (1599-1660)
- 06.06 – Se naște savantul Nicolae Iorga (1871-1940, Strejnic, Ph.)
- 06.06 – Se naște scriitorul Thomas Mann, laureat Nobel în 1929 (1875-1955)
- 06.06 – 125 ani de la nașterea compozitorului Sabin V. Drăgoi (1894-1968)
- 06.06 – Se naște scriitoarea Marta Bărbulescu (1937)
- 06.06 – Se naște poeta Nicoleta Ruxandra Bohat (Urieș) (1979,

Ploiești)

- 07.06 – Se naște pictorul Paul Gauguin (1848-1903)
- 07.06 – Se naște aviatorul Henri Coandă (1886-1972)
- 07.06 – 90 de ani de când Vaticanul a devenit stat suveran (1929)
- 07.06 – Se naște dirijorul și compozitorul Paul Ionescu (1943, Ploiești)
- 08.06 – 225 de ani de la moartea scriitorului Gottfried August Burger (1747-1794)
- 08.06 – Carol al II- lea este proclamat rege al României(1930)
- 08.06 – Se naște criticul literar Gelu Ionescu (1937)
- 09.06 – Vasile Alecsandri a publicat poezia „ Hora Unirii” în volumul „ Steaua Dunării”(1856)
- 09.06 – Se naște scriitorul Curzio Malaparte (1898-1957)
- 09/22.06 – Moare I.L. Caragiale (1852-1912)
- 09.06 – 100 de ani de la nașterea pictorului și restauratorului Traian Trestioreanu (1919, Ploiești - 1972)
- 09.06 – 80 de ani de la nașterea sopranei Elena Cotrubaș (1939)
- 09.06 – Se naște boxerul Adrian Diaconu (1978), Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești
- 10.06 – 100 de ani de la nașterea pictorului Gustave Courbet (1819 - 1877)
- 10.06 – 145 de ani de la nașterea dr. în medicină Gh. I. Nicolau (1874, Ploiești -1970)
- 10.06 – 140 de ani de la darea în funcțiune a liniei ferate Ploiești - Predeal (1879)
- 10.06 – 40 de ani de la moartea dramaturgului Aurel Baranga (1913-1979)
- 10.06 – 80 de ani de la nașterea boxerului Dumitru Șerban (1939)
- 10.06 – Se naște profesorul și publicistul Constantin Popovici (1940-2012), activitate în Ploiești
- 11.06 – 155 de ani de la nașterea compozitorului Richard Strauss (1864) și 65 de ani de la moartea sa (08.09.1949)
- 11/23.06 – 130 de ani de la nașterea poetei Anna Ahmatova (1889-1966)
- 11.06 – 120 ani de la nașterea scriitorului japonez Yasunari Kawabata (1899-1972)
- 11.06 – S- a născut medicul și literatul Petre Valeriu (1923- 2003)
- 12.06 – Se naște generalul Teodor Tăutu (1868-1937, Ploiești)
- 12.06 – Se naște istoricul literar Alexandru Balaci (1916-2002)
- 12.06 - Se naște dirijorul Ion Baci (1931-1995)
- 12.06 – Se naște dirijorul de ansamblu folcloric Puiu Drăgan (1933-2011), activitate în Ploiești
- 13.06 – Se naște scriitorul Fernando A.N. Pessoa (1888-1935)
- 14.06 – 425 ani de la moartea compozitorului Orlando di Lasso (1530/32 -1594)
- 14.06 – Se naște antrenorul sportiv și artistul plastic Arthur Hoffmann (1925-2012), activitate în Ploiești
- 15.06 – Se naște compozitorul Edvard Grieg (1843-1907)
- 15.06 – 130 de ani de la moartea lui Mihai Eminescu (1850-1889)
- 15.06 – 85 de ani de la nașterea criticului literar Matei Călinescu (1934) și 10 ani de la moartea sa (24.06.2009)
- 15.06 – 75 de ani de la nașterea arhitectului Călin Hoinărescu (1944), activitate în Ploiești
- 15.06 – Se naște pictorița Speranța Ștefănescu (1955, Țintea, Ph.)
- 16.06 – Se naște dr. în istoria medicinei Gheorghe Brătescu (1922, Vălenii de Munte)
- 16.06 – Se naște poetul A.E. Baconsky (1925-1977)
- 16.06 – S- a născut scriitorul Ștefan Agopian(1947)
- 16.06 – Se naște pictorița și graficiană Lidia Nicolae (1959, Ploiești)
- 17/29.06 – S- a născut compozitorul Iacob Mureșianu (1857-1987)
- 17.06 – A avut loc zborul primului avion conceput, realizat și pilotat în România de ing. Aurel Vlaicu (1910)
- 17.06 – Se naște compozitorul Charles Gounod (1818-1893)
- 17.06 – Se naște pictorul Sabin Bălașa (1932-2008)
- 17.06 – 85 de ani de la punerea în funcțiune a Rafinării Brazi (1934)

- 17.06 – 75 de ani de când Islanda s-a autoproclamat republică, separându-se de Danemarca (1944)
- 17.06 - Se naște actorul Mihai Coadă (1952, Ploiești)
- 17.06 – Se naște poeta și prof. Rodica Kati Enache (1953, Ploiești)
- 18.06 – 100 de ani de la nașterea profesorului de limba și literatura română Constantin Enciu (1919-2016), Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești
- 18.06 – S-a născut pictorița Florica Ionescu (1950, jud. Ph.)
- 19.06 – Ziua Națională a Eroilor (înstituită în 2016)
- 19.06 – Se naște matematicianul Blaise Pascal (1623-1662)
- 19.06 – 120 ani de la nașterea istoricului literar și scriitorului George Călinescu (1899-1965)
- 19.06 – 100 de ani de la moartea omului politic Petre P. Carp (1837-1919)
- 19.06 – 90 de ani de la nașterea dr. în teologie, părintele profesor Ion Bria (1929, com. Telega, Ph. - 2002)
- 19.06 – Se naște preotul Mihail Colotelo (1957)
- 20.06 – Ziua Mondială a Refugiaților
- 20.06 – 200 de ani de la nașterea compozitorului Jacques Offenbach (1819-1880)
- 20.06 – 110 ani de la nașterea actorului Errol Flynn (1909) și 55 de ani de la moartea sa (14.10.1959)
- 21.06 – Se naște pictorul și profesorul de desen Iosif Wallenstein (1831-1900, Ploiești)
- 21.06 – Este inaugurată Statuia Libertății din Ploiești (1881)
- 21.06 – Se naște scriitorul Jean-Paul Sartre (1905-1980)
- 21.06 – Se naște dirijorul și compozitorul Ion Baci (1931-1995), Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești
- 21.06 – 80 de ani de la nașterea prozatorului Petre Dragomir (1939 - 2005, Ploiești)
- 21.06 – 65 de ani de la nașterea ziaristului Leonida Corneliu Chifu (1954, Ploiești)
- 21.06 – La București, se înființează Muzeul Literaturii Române (1957)
- 22.06 – Se naște scriitorul Erich Maria Remarque (1898-1970)
- 22.06 – Se naște prozatorul Mircea Palaghiu (1932-1980, Vălenii de Munte)
- 22.06 – Se naște dirijorul și compozitorul prof. Gheorghe Neagu (n.1938)
- 22.06 – România a intrat în Al Doilea Război Mondial (1941)
- 23.06 – Ziua Națiunilor Unite pentru Serviciul Public; Ziua Internațională împotriva Abuzului și Traficului Ilicit
- 23.06 – 185 de ani de la nașterea scriitorului Alexandru I. Odobescu (1834-1895)
- 23.06 – 90 de ani de la nașterea dr. în economie Constantin Grigorescu (1929, com. Șirna, Ph.)
- 23.06 – Se naște arheologul și muzeograful Victor Teodorescu (1932-2004, Ploiești)
- 23.06 – Se naște poetul George Lixandru (1957, Blejoi, Ph.)
- 23.06 – Se naște poeta Speranța Iulia-Antonela Ulstalche (1983, Ploiești)
- 23.06 – Republica Moldova își declară independența (1990)
- 24.06 – 135 de ani de la nașterea filologului și criticului literar Mihail Galița (1884 - post 1940)
- 24.06 – Se naște scriitorul Ernesto Sábato (1911)
- 24.06 – 70 de ani de la nașterea muzeografului, istoricului și publicistului Eugen Stănescu (1949)
- 25.06 – 230 de ani de la nașterea scriitorului Silvio Pellico (1789) și 160 de ani de la moartea sa (31.01.1854)
- 25.06 – Se naște arhitectul Antoni Gaudí i Cornet (1852-1926)
- 25.06 – Se naște preotul iconom stavrofor Ștefan Alexandru Săvulescu (n. 1938), activitate în Ploiești
- 26.06 – Ziua Drapelului Național al României (aniversată din 1998)
- 26.06 – Ziua Internațională ONU pentru Sprijinirea Victimelor Torturii
- 26.06 – S- a declanșat eliberarea robilor țigani aparținând boierilor (1848, București)
- 26.06 – 150 de ani de la nașterea scriitorului Martin Andersen Nexø

- (1869) și 65 de ani de la moartea sa (01.06.1954)
- 26.06 – 115 ani de la nașterea scriitorului Petre Pandrea (Petre Marcu-Bals) (1904-1968)
- 26.06 – Se desfășoară primul Grand Prix din lume la Le Mans (1906)
- 26.06 – A fost adoptată Cartea Națiunilor Unite (1945), intrată în vigoare la 24.10.1945
- 26.06 – Se naște dirijorul Sergiu Celibidache (1912-1996)
- 27.06/10.07 – Se naște muzeograful Frasin Munteanu-Râmnic (1907, Ploiești) și 35 de ani de la moartea sa (m.1984)
- 27.06 – 95 de ani de la recunoașterea ca persoană juridică a Comunității Culturii Israelit din Ploiești (1924)
- 27.06 – Se naște scriitorul Cristian Petru Bălan (1936)
- 27.06 – A avut loc premiera la Opera de Stat din Cluj a dramei muzicale „Pană Lesnea Rusă” de Paul Constantinescu, pe libret de Victor Eftimiu (1956)
- 27.06 – La Londra, este instalat primul ATM (bancomat) din lume (1967)
- 27.06 – Moare preot Constantin Șt. Dogaru, de la Biserica „ Sf. Vasile ” din Ploiești (2013)
- 28.06 – Se naște pictorul Peter Paulus Rubens (1577-1640)
- 28.06 – Se naște scriitorul Jean-Jaques Rousseau (1712-1778)
- 28.06 – Se naște scriitorul Luigi Pirandello (1867-1936)
- 28.06 – 125 de ani de la nașterea arhitectului Horia Teodoru (1894, Ploiești -1976)
- 28.06 – 100 de ani de la nașterea compozitorului Nelu (Alexandru) Danielescu (1919, Ploiești -1971, Ploiești)
- 28.06 – 100 de ani de la nașterea scriitorului Ion D.Sârbu (1919) și 30 de ani de la moartea sa (17.09.1989)
- 28.06 – Se naște prof. univ. dr. în matematici Mihai Brescan (1940)
- 28.06 – Se naște studentul în informatică Daniel Purice (1993, Ploiești), Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești
- 29.06 – 200 de ani de la nașterea istoricului Nicolae Bălcescu (1819-1852)
- 29.06 – 670 de ani de la nașterea conf. univ. dr. în medicină, general de brigadă (r) dr. Petre C. Brătilă (n.1949, Ploiești)
- 29.06 – 65 de ani de la nașterea scriitorului Radu Aldulescu (1954)
- 30.06 – 135 de ani de la nașterea scriitorului Georges Duhamel (1884-1966)
- 30.06 – 110 ani de la nașterea compozitorului Paul Constantinescu (1909, Ploiești – 1963, București), Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești post- mortem
- 30.06 – Se naște poetul Dorin Tudoran (1945)
- 30.06 – Se naște conf. univ. dr. în filologie Gabriela Duda (n. 1946)

CUPRINS

Editorial, *Gelu Nicolae Ionescu* - cop.2 * Ion Brad, un poet ardelean care și-a dus lucrurile la capăt, *Eugen Simion* - p.1 * Amintiri vesele din străinătate, *Alex Ștefănescu* - p. 2 * Mihail Sadoveanu - File însângerate, *Ion Bălu* - p. 4 * Dumitru Fărcaș - Pagini din Arhiva Fundației Culturale DLN - pag. 5-8 * Galeria marilor epigramiști: Gheorghe Penciu, *C. Tudorache* - p. 9-11 * Răsfoiri și comentarii, *Constantin Tudorache* - p. 12 * Să nu uităm odiseea Transilvaniei! și Istoricul tratat de pace din 1920 de la Traianon!, *Ion Șt. Baicu* - p. 13 * Corespondența poetului Grigore Arbore cu Basarab Nicolaescu, *Train D. Lazăr* - p. 14 * Brazilii din suflet, *Train D. Lazăr* - p. 15 * Inginer Nicolae Cătuneanu, *Constantin Dobrescu, Radu Cătuneanu* - p. 16 * Leonida Secrețeanu, *C. Dobrescu* - p. 17 * Societatea ploieșteană de la 1918 la 1940, *I. Șt. Baicu, G. N. Ionescu* - p. 18; Doctrina și curente politice, *Ion Șt. Baicu* - p. 18 * Dan Gulea - dublă lansare de carte, *Elena Trifan* - p. 19 * Cultura și arta – contribuții și frustrări în procesul globalizării, *Neculai I. Vicol* - p. 20; Metoda autobiografică, *Angela Cârlan* - p. 20 * Stelain Constantin-Stelian, *Alex. H. Popa* - p. 21 * Primul pilot ploieștean - Alexander Henri Schwartz, *Alex. Marin* - p. 22; La Băile Felix..., Daniel Miha - p. 22 * Evenimente culturale - p. 23-24

AL. ODOBESCU ȘI ACTIVITATEA SA CULTURALĂ (II)

de Constantin Dobrescu

În a doua scrisoare, de la 22 decembrie 1879, pe care G. Perrot o trimite lui Al. Odobescu, acesta vorbește cu mult interes despre lucrarea istoricului român asupra descoperirilor făcute de acesta. Deși nu se menționează titlul lucrării, este vorba de *Studii asupra tezaurului de la Pietroasa*, apărut în „Columna lui Traian” în 1876-1877. Acest studiu, netradus, reprezintă singura versiune românească și avea superbe planșe heliografate, executate din dispoziția lui Titu Maiorescu de către Paul Telge din București, după ce piesle au fost restaurate. Francezul își exprimă regretul că nu cunoaște limba română pentru că a constatat că „ași avea de învățat din citirea cărții”. De asemenea, acesta îi mulțumește că Al. Odobescu i-a „făcut cinstea de a se ocupa de sculpturile în stâncă pe care le-au descoperit în Capadocia iar apropierea și comparațiile, ce ele ți-au sugerat d-tale, mi-ar fi fără îndoială de mult folos”. Este posibil ca istoricul nostru să fi ținut cont de opinia avizată a lui G. Perrot și să fi publicat în limba franceză lucrarea *Le Trésor de Petrosa, étude sur l'orfèverie antique*, în 1889, care a încununat caiera arheologică a lui Al. Odobescu. Aceste scrisori reprezintă un crâmpei din activitatea mai puțin cunoscută a lui Al. Odobescu. La final redăm cele două scrisori în traducere.

„A.P.N. Paris 14 Oct. 1892.

Scumpe coleg și prieten,

Treaba se poate face, dar ar trebui să-l văd mai întâiu pe tânărul d-tale și să stau puțin de vorbă cu el, pentru ca să știu și eu cum stă, ce a învățat până acuma, dacă este în măsură să urmeze cu folos toate cursurile noastre, dacă este, din toată inima, hotărât a se supune regimului Școlii noastre, care, de altfel, este foarte blând, a primi să fie intern și a lucra serios, cum face geograful d-tale, de care d. Marcel Dubois este foarte mulțumit. D-ta ai vrea ca să treacă doctoratul; dar, ca să fie în drept a se prezenta la examen ar trebui să iea mai întâiu licența aici, sau să obțină echivalența pentru gradul universitar pe care l-a luat acolo, ceia ce n'ar fi tocmai greu: dar una din cele două teze trebuie să fie scrisă în latinește. Știe tânărul d-tale latinește, ori este hotărât să învețe atâta latinească pentru a ieși din această încurcătură cu fața curată?

Prețul pensiunii Școlii este destul de mic, astfel încât o să poată foarte ușor plăti din bursa pe care o să i-o serviți; nu e decât 1200 franci pe an. Pentru a intra în Școală, însă. Domnul Eliad va trebui să plătească odată la început, 400 de franci, cheltuieli pentru trusou, pentru care sumă Școala se va însărcina, pentru timp de trei ani, cu întreținerea sa, cu rufăria și cu îmbrăcămintea. I-ar mai rămâne, precum vezi și d-ta, mai mulți bani de buzunar de cât au cea mai mare parte dintre aceia al căroră camarad are să fie.

Roagă-l pe d. Eliad să vină să mă vadă, dacă i-ar face plăcere lucrul ăsta. O să mă găsească oricând, afară de joia și duminica, în cabinetul meu de la douăsprezece și jumătate la unu și jumătate.

Se înțelege că n'ar trebui să intre în Școală, unde va fi intern, dacă și-a făcut obiceiuri de cafenea sau să se culce cu femeile, căci i-ar fi greu să renunțe la ele. Studenții români au, în cartier, reputația că, în genere, le cam place să petreacă. Orce regulă, de altfel, își are excepțiile sale.

Cu totul al d-tale

G. PERROT”

O NUNTĂ DE POMINĂ (III)
Episod din istoria Moldovei

„Într'una din nebunele sale cavalcade, într'o zi, (beizadea Grigore) s'a pomenit într'un sat pe care nu-l mai văzuse. Întrebă el al cui e satul? I se spuse că este al lui C. Negruzzi. Merse la curte, se prezentă proprietarului și astfel legă cu el cunoștință, care apoi ajunse o intimă amiciție. Negruzzi nu întârzie de a-i întoarce vizita. Este primit în salon. Acolo, dă peste o damă frumoasă și elegantă, care se părea absorbită în lectura unei cărți ce ținea în mână. Până a nu apuca însă a se apropia de ea și a-i vorbi, intră pe ușa din dreapta beizadea Grigore, care numai-decât îl prezentă acelei dame, declinandu-i numele și pronumele, iar lui îi zise: „J'ai l'honneur de vous presenter madame la comtesse Dash **ma fiancee**”. La auzirea acestui nume, Negruzzi a rămas uimit și nu știa ce să creadă: era oare romanciera ale cărei opere le citise? Iată întrebarea ce mai întâi făcu (în românește) principiarului ei logodnic. Acesta îi răspunse afirmativ.

„Contesa Dash rămase încântată de cunoștința aceasta, fiindcă pentru prima oară da peste un om care putea vorbi literatură în locul unde se vedea ea exilată. Negruzzi rămase nu mai puțin încântat de cunoștința acestei persoane, care, în societățile cele mai înalte, putea să strălucească cu spiritul și distincția sa.

„Dar, când voi să plece de la Perieni, se uimi auzind ruga ce-l făcea beizadea Grigori ca să nu spue nimănu c'a întâlnit la el pe contesa, fiindcă Vodă nu știa nimica și trebuia mai întâi să-l prepare, pentru ca să-i capete consimțământul”.

„Nu trecură multe zile și, într'o Duminică dimineața, Negruzzi se pomeni invitat împreună cu doamna, la prânz, la Perieni. Nu se putea refuza. Fură primiți cu brațele deschise, dar ceea ce li se păru curios, era că văzură pe contesa în toaletă de mireasă. Beizadea Grigori, care și el era îmbrăcat de gală, descursă lucrul spunând lui Negruzzi că l-au poftit anume pentru ca să-i cunune, că, înainte de a cerea consimțământul tatălui său, s'a gândit că ar fi mai rău dacă ar întâmpina un refuz și deci s'a decis a pune pe Vodă în fața unui fapt împlinit. S'a cercat să refuze bietul Negruzzi, pe motiv că se temea de urgia lui Vodă, în fine n'a putut scăpa; și, fiindcă erau toate lucrurile pregătite și mai tot satul adunat la biserică (din ordinul Beizadelei), Negruzzi dând brațul contesei și Beizadea doamnei Negruzzi, se coborâră și merseră la biserică, care era în parcul din dosul casei. Acolo, preotul, care era gata înveșmântat, n'a voit a proceda la cununie până nu i se va da **peciu***); drept peciu însă, i se arătă o gură de pistol care-l amenința, de va stăru în refuz. Așa văzând, preotul își lua inima în dinți și, cu jumătate voce, cântă „Isaia dăntuiește”, după care perechea principiară mai întâi asistă la o horă mare de țărani ce se făcuse în băutura din fața castelului, apoi se urcă sus, spre a se pune la masă”.

”Nu dură mult însă fericirea de la Perieni. Popa, a doua zi, se repezi la Mitropolie și raportă despre pozna ce a făcut. Mitropolitul era cât pe ce să puie ca să-l rază și să-l răspopească, fiindcă a cununa fără peciu era o greșeală care cu niciun cuvânt nu se poate ierta unui popă. Cu toate acestea, a găsit cu cale ca mai întâi să aducă la cunoștința lui Vodă faptul”.

Lui Eminescu, omagiul artiștilor

Manifestarea muzeală având ca generic eminescianul vers „**Mii de stele... dulce sară**” organizată de către Muzeul Literaturii și Muzeul de Artă, având ca protagoniști îndrăgiți oameni de cultură, scriitori, actori și muzicieni de prestigiu, s-a bucurat de un mare succes...

Itinerariul artistic al serii a mai inclus proiecții cu reproduceri din recentul album de pictură a lui Mihai Bandac, **Anotimpurile** - o altă voce omagială, altă poartă spre nemurire, prin care am între-văzut chipuri ale ținuturilor patriei, împodobite sub anotimpuri, în strai de liniște, nostalgie ori lumină, fețe ale poeziei, trezite de mângâierea penelului.

Și pentru că aceste ținuturi să devină cântec, din Maramureșul descălecărilor voievodale, a descins în sala cu icoane vechi românești un rapsod de autentică vocație lirică – Dumitru Fărcaș. Timbrul unic al taragotului său, care a povestit cu atâta convingere sufletul românesc în nemărginirea zării, a confirmat în acest context bogăția de necuprins a substratului nostru etnic, convingerea că „eternitatea la sat începe“

Martha Popovici (Lucafărul, aug. 1983)

Adio Nichita Stănescu

...**Peste munți nu mai ninge, pădurile stau încremenite, vântul nu mai bate. Și pe cea mai înaltă culme a Carpaților, taragotul lui Fărcaș, anunță Universul că undeva în țară, la margine de lume, a încetat să mai bată, încă odată, pentru un timp, inima pământeană a lui Eminescu, care acum, în vremurile noastre se numea Nichita Stănescu...**

Mihai Bandac (La moartea lui Nichita Stănescu, Lucafărul Decembrie, 1983)

Mulți l-au cunoscut, mulți s-au bucurat de prietenia lui Nichita. „Nichita Stănescu avea un cult al prieteniei și a instaurat... un cult al prieteniei“ ... scria criticul literar Eugen Simion. Printre artiștii de seamă ai epocii care au avut acest imens privilegiu s-au numărat pictorul Mihai Bandac și rapsodul Dumitru Fărcaș...

Dumitru Fărcaș, cel care de peste trei decenii vrăjește lumea cu taragotul său fermecat a fost și el unul dintre prietenii de suflet, vis și melancolie ai marelui dispărut.

În amintirea celor trei, calendarul album „**Anotimpuri românești**”, întruchipează o selecție a picturilor lui Mihai Bandac, versuri ale lui Nichita Stănescu, pe care poetul le consideră a fi corespondentul cel mai apropiat viziunii sale despre anotimpuri. Li se alătură un reprezentativ disc Dumitru Fărcaș, editat prin casa „Electrecord“.

(Anotimpuri Românești – 1993, Ed. Chimprest)

„La domnu' Fărcașu!“

- Domnule Dumitru Fărcaș, încă mai păstrez în minte spectacolul festiv de la Chișinău, la care printre alte piese îndrăgite, ați cântat în premieră absolută, „A lu' Bandacu“.

- La întoarcerea mea de la Chișinău am mai participat la câteva manifestări omagiale ocazionate de ziua de naștere

a marelui meu prieten: Nichita Stănescu, pe care l-am cunoscut la Cluj, în toamna lui 1980 la vernisajul expoziției pictorului Mihai Bandac. Când Nichita mi-a pus mâna pe umăr și și-a aruncat ochii lui mari peste mine, m-am simțit așa de mic și m-am legat de sufletul lui. Atunci mi-a scris poezia „La domnu' Fărcașu“.

- Albumul „Anotimpurile românești“ cu poeziile lui Nichita Stănescu ilustrate cu imaginile pictorului Mihai Bandac și un disc cu cântecele Dvs.?

- L-am făcut cu sprijinul Fundației „Nichita Stănescu“ din Ploiești. Păcat că este un tiraj așa de mic.

Sanda Țăranu (Cronica Română, 17.04.1993)

Adio Dumitru Fărcaș

Maestrul Dumitru Fărcaș a fost chemat de Dumnezeu. Fără el Clujul e mai sărac, Transilvania noastră pe care a iubit-o, și, de ce nu?, România pe care a reprezentat-o cu cinste pe toate meridianele globului, sunt mult mai sărace. Ne-am întâlnit pe aceeași lungime de undă și admiram profunzimea și dăruirea lui în slujirea spiritualității noastre, pe care a făcut-o ca nimeni altul. Ca și el, și eu iubesc folclorul nostru, fără să am darul pe care Dumnezeu i l-a dat lui; și el ca și mine iubea nețărmurit valorile noastre autentice și rădăcinile ce ne sunt în aceleași ținuturi.

Îl prețuia pe Ioan Alexandru, pe care îl prețuiesc și eu, și am recitat împreună poezia „Clopotarul“. O fi fost o premoniție?! „**Acolo-n Transilvania în satul meu, / Voi fi purtat de alții într-o seară / Și așezat pe deal în țintirim / Adăugat la neamul de sub țară. / Să-mi facă petrecanie ca la țărani / Și un bătrân mă spele la fântână? Mă-nfășure în pânză de cânepă de-o fi / Și o făclie-n mână mi se pună**“.

Dorul Maestrului Fărcaș s-a împlinit: a fost înmormântat la Groși, adăugat la neamul său... Pe lângă faptul că taragotul său este de neînlocuit, recita foarte frumos. De aceea și necrologul meu l-am început cu versuri de Octavian Goga, pe care îl iubea: „**Ca valul vremilor ce curg / Atâtea cântece s-au dus, / Și valul vremilor ce curg / Atâtea cântece-a răpus...**“

Acum când, plâns de noi toți, s-a mutat la Domnul ne exprimăm compasiunea noastră față de familia sa și față de toți cei ce l-au prețuit.

Dumnezeu să-l odihnească!

† **ANDREI** Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolit al Clujului, Maramureșului și Sălajului

